

Nr 97.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen med förslag till förordning angående en särskild för fiskare avsedd försäkring mot skada till följd av olycksfall; given Stockholms slott den 15 februari 1918.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till förordning angående en särskild för fiskare avsedd försäkring mot skada till följd av olycksfall.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott. Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Axel Schotte.

Förslag

till

Förordning

angående en särskild för fiskare avsedd försäkring mot skada till följd av olycksfall.

Häriigenom förordnas som följer:

§ 1.

Envar svensk undersåte, som har sitt hemvist i Sverige och idkar fiske såsom yrke eller eljest för sin utkomst, äger att genom försäkring i riksförsäkringsanstalten bereda sig ersättning enligt de i 6 och 7 §§ av lagen om försäkring för olycksfall i arbete den 17 juni 1916 stadgade grunder med den utsträckning, att erforderlig läkarvård jämte läkemedel och andra till arbetsförmågans höjande nödiga hjälpmedel utgår från och med dagen för olycksfallet samt sjukpenning från och med dagen därefter under förutsättning, vad angår sjukpenning, att sjukdomen varat under mer än tre dagar efter dagen för olycksfallet.

Med fiske förstås i denna förordning jämväl fångst av säl.

§ 2.

Den årliga arbetsförtjänst, som omförmäles i 6 och 7 §§ av lagen om försäkring för olycksfall i arbete, skall i fråga om denna särskilda försäkring efter försäkringssökandens val bestämmas till antingen 1,200, 900 eller 600 kronor.

§ 3.

Ersättning i anledning av denna försäkring utgår för skada till följd av olycksfall, som härflyter från utövningen av fiskeyrket eller som uppstår vid försök att rädda människoliv ur sjönöd eller vid användning av fiskebåt, utan att fiske därvid bedrivs. Ersättning utgår dock ej för skada, som drabbat den försäkrade vid användning av utländsk båt eller utländskt fartyg.

§ 4.

Försäkring meddelas i allmänhet för en tid av ett år och den årliga försäkringsavgiften utgör

14 kronor 50 öre, om den årliga arbetsförtjänsten är bestämd till 1,200 kronor,	
11 » 25 » » » » » » » » 900 » ,	
8 » — » » » » » » » » 600 » .	

Efter riksförsäkringsanstaltens prövning för varje särskilt fall kan försäkring för den, som endast under viss del av året bedriver fiskeyrket, medgivas jämväl för kortare tid än ett år, dock för minst ett halvt år. Vid sådan försäkring utgår avgiften med det lägre belopp, som svarar mot den kortare tid försäkringen avser.

§ 5.

I den mån de enligt § 4 från de försäkrade utgående avgifter finnas otillräckliga för bestridande av de ersättningar, som i anledning av denna försäkring komma att utgivas, fyller bristen av statsmedel; och utbetalas, sedan försäkringens årsräkenskaper avslutats samt försäkringens skulder därvid beräknats, till förvaltningen av försäkringens medel efter rekvisition det statsbidrag, som erfordras till skuldernas täckande.

§ 6.

Fiskare, som, på sätt förut nämnts, genom försäkring i riksförsäkringsanstalten berett sig ersättning enligt ovan stadgade grunder för skada till följd av olycksfall i arbete, må ock, med de inskränkningar beträffande vissa olycksfall och på de villkor i övrigt, som av riksförsäkringsanstalten bestämmas, i anstalten erhålla försäkring enligt samma grunder jämväl för skada till följd av olycksfall utom arbetet.

§ 7.

Ersättningsbelopp, som skall utbetalas enligt denna försäkring och ej slutar å helt tiotal öre, avrundas till närmast högre, å helt tiotal öre slutande belopp.

§ 8.

Tid och sätt för erläggande av avgifter för försäkringen bestämmas av riksförsäkringsanstalten och styrelsen för postsparbanken.

Försäkringsavgifter och statsbidrag skola ingå till en fond, som förvaltas enligt grunder, vilka bestämmas av Konungen.

De förvaltningskostnader, som föranledas av denna försäkring, bestridas av statsmedel.

§ 9.

Varder fiskare skadad till följd av olycksfall, som medfört eller skäligen kan antagas medföra påföljd, som föranleder ersättning enligt denna försäkring, skall anmälan om olycksfallet ofördröjligen göras hos riksförsäkringsanstalten.

§ 10.

Ersättning enligt denna försäkring utgår ej i den mån motsvarande ersättning i anledning av olycksfallet utgives enligt lagen om försäkring för olycksfall i arbete eller förordningen om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring.

§ 11.

I övrigt skola i avseende å denna försäkring bestämmelserna i lagen om försäkring för olycksfall i arbete i tillämpliga delar lända till efterrättelse, dock med undantag av 5 och 33 §§ av nämnda lag samt vad i 25 § första stycket av samma lag stadgas om ersättnings nedsättande i det fall, att den skadade ej ställt sig till efterrättelse gällande anordning eller föreskrift om åtgärder för undvikande av olycksfall.

§ 12.

De närmare föreskrifter, som, utöver vad ovan stadgats, må erfordras med avseende å denna försäkring, utfärdas gemensamt av riksförsäkringsanstalten och generalpoststyrelsen, respektive styrelsen för postsparbanken, eller ensamt av riksförsäkringsanstalten i den ordning, som stadgas i gällande instruktion för anstalten.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1918, vid vilken tid kungörelsen den 2 oktober 1908 angående en särskild för fiskare avsedd försäkring mot skada till följd av olycksfall skall upphöra att gälla.

*Utdrag av protokollet över civilärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 15
februari 1918.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden PETERSSON,
SCHOTTE,
PETRÉN,
NILSON,
LÖFGREN,
friherre PALMSTIERNA,
RYDÉN,
UNDÉN,
THORSSON.

Föredragande departementschefen, statsrådet Schotte anförde:

Antagandet av lagen om försäkring för olycksfall i arbete den 17 juni 1916, som trätt i stället för den hittills gällande lagen angående ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete den 5 juli 1901, har medfört krav på omarbetning jämväl av bestämmelserna i kungörelsen den 2 oktober 1908 angående en särskild för fiskare avsedd försäkring mot skada till följd av olycksfall, vilka bestämmelser i väsentliga delar varit byggda på sistnämnda lag.

I sitt betänkande med förslag till lag om försäkring för olycksfall i arbete har ålderdomsförsäkringskommittén i detta ämne framhållit, att, vad anginge den särskilda, för fiskare, även om de äro självständiga yrkesutövare, avsedda försäkringen enligt kungörelsen den

2 oktober 1908, bestämmelserna därom icke lämpligen kunnat inpassas i förslaget till olycksfallsförsäkringslag, som ju endast omfattade arbetare i egentlig mening. Som bekant vore emellertid nämnda författning i huvudsak byggd på enahanda grunder som 1901 års olycksfallslag, men de enligt samma författning utgående ersättningsbelopp vore mindre än de belopp, som skulle komma att utgå enligt kommitténs förslag. Under sådana förhållanden ansåge kommittén en omarbetning av bestämmelserna även angående denna del av olycksfallsförsäkringen kunna vara önskvärd, i syfte att bringa densamma i närmare överensstämmelse med de föreslagna grunderna för arbetarförsäkringen. En dylik omarbetning skulle emellertid, därest densamma skulle hava av kommittén ombesörjts i sammanhang med dess egentliga arbeten, väsentligen fördröjt dessa arbeten; och hade kommittén därför tänkt sig, att erforderligt förslag till ändringar i bestämmelserna rörande ifrågavarande försäkringsgren lämpligen skulle kunna uppgöras oberoende av genomförande av den nya försäkringslagen.

Den 9 mars 1917 anbefalldes Kungl. Maj:t riksförsäkringsanstalten att, med biträde, i den mån riksförsäkringsanstalten funne erforderligt, av fiskeriintendenten, filosofie doktorn Karl Andreas Andersson, ledamoten av riksdagens andra kammare, lantbrukaren Axel Edvard Lindvall och hemmansägaren Carl Ludvig Olausson i Höviksnäs såsom särskilt sakkunniga, utarbета det förslag till ändringar i gällande bestämmelser angående en särskild för fiskare avsedd försäkring mot skada till följd av olycksfall, som riksförsäkringsanstalten kunde finna av behovet påkallat.

I anledning härav har riksförsäkringsanstalten den 20 september 1917, efter hörande av omförmälda sakkunniga, avgivit förslag i ämnet, vilket torde få såsom bilaga fogas till detta protokoll.

Gällande bestämmelser om försäkring av fiskare.

I kungörelsen den 2 oktober 1908, med den ändring däri, som vidtagits genom kungörelse den 15 september 1911, stadgas i huvudsak följande.

Envar svensk undersåte, som har sitt hemvist i Sverige och idkar fiske såsom yrke eller eljest för sin utkomst, äger, vare sig han arbetar för egen eller annans räkning, att genom försäkring i riksförsäkringsanstalten bereda sig ersättning enligt de i 4 § av lagen angående ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete den 5 juli 1901 stadgade grunder, men med den utsträckning, att ersättning vid dödsfall, då den avlidne icke efterlämnat änka eller minderårigt barn, utgår till den avlidnes föräldrar och syskon under 15 år, såvitt den avlidne under livstiden försörjt sina omförmälda efterlevande eller till deras försörjning bidragit. Ersättning utgår

i sådant fall i form av kapitalutbetalning med 400 kronor till fader eller moder eller, om bägge leva, till dem gemensamt samt med 200 kronor till minderårigt syskon eller, om de äro flera, till dem gemensamt; dock att, om den försäkrades båda föräldrar avlidit före honom, ersättningen till syskon utgår med 400 kronor.

Ersättning i anledning av denna särskilda försäkring utgår för skada till följd av olycksfall, som härflyter från utövningen av fiskeyrket eller som uppstår vid försök att rädda människoliv ur sjönöd eller vid användning av fiskebåt, utan att fiske därvid bedrivs. Ersättning utgår dock ej i något fall för skada, som den skadade uppsåtligen själv ådragit sig eller som uppsåtligen förorsakats av tredje man, där denne icke haft ledning av eller uppsikt över arbetet, ej heller för skada, som drabbat den försäkrade vid fiske med utländsk båt eller utländskt fartyg.

Försäkring medgives icke för kortare tid än ett år och utgör den årliga försäkringsavgiften 5 kronor 50 öre. Skulle denna från de försäkrade utgående avgift befinnas otillräcklig för bestridande av de ersättningar, som komma att utgå i anledning av försäkringen, fyller bristen av statsmedel.

Försäkrad fiskare är berättigad att mot årlig tilläggsavgift — utan statsbidrag — erhålla försäkring dels med rätt till ersättning från *tidigare dag* än den sextioförsta efter olycksfallet, dels ock med de inskränkningar beträffande vissa olycksfall samt på villkor i övrigt, som av riksförsäkringsanstalten bestämmas, mot skada till följd av olycksfall *utom arbetet*.

Förvaltningskostnaderna för fiskarförsäkringen bestridas av statsmedel. I övrigt gälla i tillämpliga delar bestämmelserna i ovannämnda 1901 års lag.

Såsom av ovanstående framgår, äro ersättningarna bestämda i enlighet med 1901 års olycksfallsersättningslag utom vad angår ersättning till föräldrar och minderåriga syskon.

Ersättning till *skadad fiskare* utgår sålunda först från och med sextioförsta dagen efter olycksfallet samt utgöres av dels sjukhjälp med en krona om dagen, dels invaliditetsersättning i form av årlig livränta, som vid full invaliditet uppgår till 300 kronor och vid minskning av arbetsförmågan, dock med minst en tiondel, beräknas till motsvarande lägre belopp. Om *olycksfallet medfört döden*, utgivas, förutom begravningshjälp med 60 kronor, årliga livräntor till änka och minderåriga barn å sammanlagt högst 300 kronor. Ersättningen till föräldrar och syskon utgöres, såsom ovan nämnts, av en kapitalutbetalning för en gång.

Vid uppgörande av sitt förslag till nya bestämmelser för fiskarförsäkringen har riksförsäkringsanstalten sökt att, i den mån sådant enligt anstaltens mening varit lämpligt, tillämpa de i den nya olycksfallsförsäkringslagen angivna grunder.

Till en början har anstalten till behandling upptagit frågan, huruvida fiskarförsäkringen bör göras obligatorisk, liksom försäkringen enligt 1916 års lag, eller bibehållas vid sin nuvarande frivilliga karaktär.

Riksförsäkringsanstaltens förslag.

Obligatorisk försäkring eller ej?

Såsom av anstaltens utredning i ämnet närmare framgår, skulle antalet fiskare i hela riket år 1915 enligt statistiska centralbyråns uppgifter hava utgjort 59,303, därav *yrkesfiskare* vid saltsjöfiske 12,608 och vid sötvattensfiske 1,693. De övriga, varav 9,872 vid saltsjöfiske och 35,130 vid sötvattensfiske, hade fisket allenast som binäring. Hos riks-försäkringsanstalten voro vid 1916 års utgång försäkrade allenast 2,536 fiskare, vilka dock så gott som uteslutande voro yrkesfiskare.

Riksförsäkringsanstalten framhåller, att, oaktat anstalten gjort stora ansträngningar för att sprida kännedom om försäkringen bland fiskarne, densamma dock hittills ej vunnit allmänare anslutning. Anstalten anser därför, att försäkringens ändamål bäst skulle vinnas därigenom, att försäkringen gjordes obligatorisk. Emellertid resa sig däremot vissa betänkligheter, vilka anstalten ej kunnat undgå finna vara av avgörande betydelse.

Anstalten har sålunda erinrat om att fiskarne i allmänhet vore sina egna arbetsgivare och att tillräckliga skäl ej syntes föreligga att ålägga näringsidkare inom ett särskilt yrke försäkringsskyldighet, under det utövarna av andra yrken lämnades frihet i detta avseende. Obligatorisk försäkring av en enstaka grupp yrkesidkare skulle vara förenad med svårigheter. Vid sådan försäkring måste uppdragas bestämda gränser, angivande vilka som skulle komma in under försäkringen, något som i förevarande fall skulle vara svårt särskilt med hänsyn därtill, att det icke vore ovanligt, att fiske dreves såsom bisysselsättning, vissa tider i mindre, andra i högre grad.

Svårighet skulle därför ock uppstå att vinna kännedom om samtliga försäkringspliktiga. Det skulle väl, framhåller anstalten vidare, ligga närmast till hands att i dessa hänseenden anlita de kommunala myndigheterna. Men att åt dessa uppdraga avgörandet av frågan, om en person skall anses såsom försäkringspliktig fiskare eller ej, torde enligt anstaltens mening föranleda olikformighet och ojämnhet. Man kunde ej hos dessa myndigheter påräkna det intresse för saken, som vore en nödvändig förutsättning för att förteckningarna över de försäkringspliktiga skulle bliva fullständiga. Det skulle då återstå att låta en central myndighet, såsom riks-försäkringsanstalten, träffa avgöranden om försäkringsplikten samt föra register över de försäkringspliktiga, allt med ledning av uppgifter från lokala myndigheter, ordsombud etc. En sådan anordning skulle emellertid medföra avsevärda kostnader, om registret över de försäkringspliktiga skulle kunna erhålla erforderlig fullständighet. Härjämte framhåller anstalten ytterligare svårigheten att kunna utfå försäkringsavgifter av samtliga försäkringspliktiga.

Att, såsom i Norge, pålägga de kommunala myndigheterna ansvaret för avgifternas erläggande anser anstalten icke lämpligen låta sig göra med hänsyn särskilt till den stora olikhet, varmed denna tunga skulle drabba de olika kommunerna.

På grund av de skäl, som sålunda anförts, har riksförsäkringsanstalten — i överensstämmelse jämväl med de sakkunnigas mening — ansett sig åtminstone för närvarande böra avstå från att framlägga förslag om obligatorisk försäkring för fiskare. Riksförsäkringsanstalten har härvid uttalat, att det tilltänkta utökandet av fiskarförsäkringens förmåner ävensom genomförandet av den obligatoriska försäkringen för alla arbetare jämlikt den nya olycksfallsförsäkringslagen kunde förväntas bidra till att stegra intresset för fiskarförsäkringen.

Beträffande härefter rätten till delaktighet i försäkringen har riksförsäkringsanstalten föreslagit, att liksom enligt nuvarande bestämmelser envar svensk undersåte, som har sitt hemvist i Sverige och idkar fiske såsom yrke eller eljest för sin utkomst, skulle äga att försäkra sig enligt de särskilda grunder, som gälla för denna försäkring (§ 1).

Rätten till försäkring.

Med hänsyn därtill, att den nya olycksfallsförsäkringslagen obligatoriskt omfattar en del fiskare, nämligen i allmänhet sådana, som arbeta för annans räkning, har anstalten emellertid ansett vissa inskränkande bestämmelser nödvändiga i syfte att förebygga dubbelförsäkring; och har anstalten därför föreslagit ett stadgande (§ 10), att ersättning på grund av den särskilda fiskarförsäkringen ej utgår, i den mån motsvarande ersättning utgives på grund av lagen om försäkring för olycksfall i arbete. Detta skulle ock gälla i det fall, att ersättning utgår enligt förordningen om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring.

Åt uttrycket »idka fiske» (§ 1) anser riksförsäkringsanstalten böra givas sådan tolkning, att rätt till delaktighet medgives ej blott personer, som bedriva fiske i vanlig mening, utan även dem, som idka fångst av säl eller andra djur i havet. Såsom skäl härför har riksförsäkringsanstalten bland annat hänvisat till lagstiftningen i ämnet i Norge och Danmark. Någon uttrycklig lagbestämmelse i ämnet har anstalten dock icke ansett behöva införas.

I fråga om de olycksfall, som skola medföra rätt till ersättning, har riksförsäkringsanstalten bibehållit den i nu gällande författning upptagna bestämmelsen, att ersättning skall utgå för skada till följd av olycksfall, som härflyter från utövningen av fiskeyrket eller som upp-

står vid försök att rädda människoliv ur sjönöd eller vid användning av fiskebåt, utan att fiske därvid bedrives (§ 3).

Olycksfall,
undantagna
från rätt till
ersättning.

Beträffande de olycksfall, vilka skola undantagas från ersättning enligt fiskarförsäkringen, framhåller riksförsäkringsanstalten, att den nuvarande föreskriften, att ersättning ej utgår för skada, som den skadade uppsåtligen själv ådragit sig, står i full överensstämmelse med 1916 års lag. Denna föreskrift borde alltså bibehållas, ehuru genom en allmän hänvisning till 1916 års lag (§ 11). Stadgandet att skada, som drabbat den försäkrade vid fiske med utländsk båt eller utländskt fartyg, ej ersättes, anser anstalten jämväl böra bibehållas, då försäkringen tillkommit i den svenska fiskerinäringens intresse, och bör enligt anstaltens mening stadgandet utsträckas att omfatta varje användning av utländsk fiskebåt, alltså även fraktfart med sådan båt. Däremot borde ej vidare bibehållas bestämmelsen, att ersättning ej utgår för skada, som uppsåtligen förorsakats av tredje man, där denne icke haft ledning av eller uppsikt över arbetet, vilken bestämmelse hämtats från 1901 års olycksfallslag, men uteslutits ur 1916 års lag.

Bestämmelsen i 24 § av 1916 års lag att, om olycksfall medfört döden, ersättning ej utgår till efterlevande, som uppsåtligen eller av grovt vållande förorsakat olycksfallet, finner anstalten böra gälla även i avseende å fiskarförsäkringen; och har anstalten ansett detta följa av den allmänna hänvisningen i § 11.

I 25 § av den nya olycksfallsförsäkringslagen stadgas, att ersättningen må skäligen nedsättas, då olycksfallet föranletts därav, att den skadade ej ställt sig till efterrättelse gällande anordning eller föreskrift om åtgärder för undvikande av olycksfall och omständigheterna äro sådana, att han därigenom måste anses hava gjort sig skyldig till grov vårdslöshet, eller då olycksfallet föranletts därav, att den skadade varit av starka drycker berusad. Dessa bestämmelser hava ej någon motsvarighet i nuvarande stadganden för fiskarförsäkringen.

Riksförsäkringsanstalten har nu upptagit till övervägande frågan, huruvida samma bestämmelser böra intagas i den föreslagna nya författningen rörande fiskarförsäkringen. Beträffande den först anförda bestämmelsen, eller nedsättning i ersättningen i anledning av visst slag av grov vårdslöshet, erinrar anstalten, att enligt den till 1908 års riksdag avlåtna propositionen rörande fiskarförsäkringen ersättning ej skulle utgå för skada, som fiskaren själv ådragit sig genom »grov vårdslöshet», men att denna bestämmelse borttogs under behandlingen i riksdagen till följd av väckt motion. Med hänsyn till de skäl, som härvid anfördes och

som av anstalten i dess utlåtande återgivits, anser anstalten någon bestämmelse om förlust eller nedsättning av rätten till ersättning till följd av grov vårdslöshet ej heller nu böra intagas i förordningen om fiskarförsäkringen.

Att låta nedsättning i rätten till ersättning gälla för det fall, att olycksfall förorsakats av att den skadade varit av starka drycker berusad, anser anstalten vara mindre lämpligt med hänsyn till de förhållanden, under vilka fiskeyrket bedrivs. En utredning, huruvida ett olycksfall kan hava vållats av fiskarens onyktra tillstånd, skulle ej sällan bliva synnerligen vansklig, särskilt med hänsyn till att fiskaren ofta vore ensam ute på fiske.

Den nya olycksfallsförsäkringslagen anger ännu ett par fall, i vilka ersättning kan nedsättas. I 25 § stadgas nämligen, att ersättning kan skäligen nedsättas, om den skadade ej ställt sig till efter rättelse anordning eller föreskrift om sjukhus- eller läkarvård, som givits på grund av lagen, eller om genom försummelse av den skadade underrättelse om olycksfallet ej lämnats arbetsgivaren eller arbetsföreståndaren. Dock må nedsättning av ersättningen ej ske, såvida ej skadan väsentligen förvärrats därigenom, att den skadade i följd av förseelsen kommit att sakna lämplig vård.

Dessa bestämmelser anser riks-försäkringsanstalten böra erhålla motsvarande tillämpning i avseende å fiskarförsäkringen, dock att bestämmelsen om påföljd av försummelse att underrätta arbetsgivare eller arbetsföreståndare om olycksfall borde tillämpas såsom påföljd av försummelse att anmäla olycksfall hos riks-försäkringsanstalten, rörande vilken skyldighet anstalten jämväl föreslagit ett stadgande (§ 9).

Vidkommande härefter ersättningarna enligt fiskarförsäkringen, anför riks-försäkringsanstalten, att bland de för försäkringen intresserade fiskarne den önskan synes vara allmän, att ersättningarna förhöjas samt framför allt, att desamma utgå så snart som möjligt efter olycksfallet. Såsom belysande i sistnämnda avseende framhåller anstalten, att ehuru rätt till ersättning från tidigare dag än den sextioförsta efter olycksfallet hittills betingat särskild tilläggspremie, hade dock försäkring med sådan tilläggspremie tagits av i det närmaste samtliga försäkrade.

Fiskarnes förenämnda önskemål finner riks-försäkringsanstalten bliva väl tillgodosedda, om fiskarförsäkringen jämväl i nu förevarande avseende bringas i huvudsaklig överensstämmelse med bestämmelserna i lagen den 17 juni 1916, dock med viss utsträckning i avseende å tiden, från vilken ersättning vid sjukdom skall utgivas.

Utgående
ersättningar.

Enligt 6 och 7 §§ i 1916 års lag utgives vid sjukdom i följd av olycksfall i arbetet från och med trettiosjätte dagen efter dagen för olycksfallet och så länge sjukdomen varar dels erforderlig läkarvård och läkemedel jämte andra till arbetsförmågans höjande nödiga hjälpmedel, dels kontant sjukpenning, som vid förlust av arbetsförmågan utgår med $\frac{2}{3}$ av den skadades efter vissa grunder bestämda dagliga arbetsförtjänst och vid nedsättning av arbetsförmågan med det lägre belopp, som svarar mot nedsättningen.

Såsom anförts utgår alltså ej på grund av försäkringen enligt lagen ersättning vid sjukdom under de trettiofem första dagarna efter olycksfallsdagen. Däremot är arbetsgivaren pliktig att efter vissa särskilda grunder utgiva ersättning under denna tid. Denna anordning är avsedd att gälla intill dess särskild lag om sjukförsäkring kan bli genomförd. Någon anledning att låta sjukersättningen på grund av den *frivilliga* fiskarförsäkringen börja utgå först från och med trettiosjätte dagen efter olycksfallet anser riksförsäkringsanstalten ej föreligga. Fiskarförsäkringen borde därför lämpligen medföra ersättning enligt de grunder, som angivas i 6 och 7 §§ av 1916 års lag, med den utsträckning, att erforderlig läkarvård jämte läkemedel och andra till arbetsförmågans höjande nödiga hjälpmedel utgår från och med dagen för olycksfallet och sjukpenning från och med dagen därefter, under förutsättning, vad anginge sjukpenning, att sjukdomen varat mer än tre dagar efter dagen för olycksfallet (§ 1).

Den nu gällande bestämmelsen i kungörelsen rörande fiskarförsäkringen, att ersättning i visst fall skall utgå till den avlidnes minderåriga syskon, har anstalten ansett ej böra bibehållas, då den ej återfinnes i den nya olycksfallsförsäkringslagen och bestämmelsen för övrigt vunnit tillämpning endast i något enstaka fall.

Beträffande sättet för beräkning av skadad persons arbetsförtjänst har riksförsäkringsanstalten ansett en avvikelse från den nya olycksfallsförsäkringslagens bestämmelser vara nödvändig. I nyssnämnda lag utgår man nämligen i allmänhet från den skadades verkliga eller efter skälighetsprövning uppskattade arbetsförtjänst under viss tid. Riksförsäkringsanstalten anser emellertid, att det i allmänhet icke låter sig göra att ens tillnärmelsevis riktigt uppskatta en fiskares synnerligen växlande inkomst av fiske, varjämte det i regel saknas möjlighet att kunna kontrollera riktigheten av de uppgifter härom, som kunna lämnas.

Med ledning av den danska lagens bestämmelser i ämnet föreslår riksförsäkringsanstalten därför, att ersättning, som utgår på grund av fiskarförsäkringen, skall beräknas efter *antagen bestämd årsinkomst*. Då

I fråga om kostnaden för det föreslagna statsbidraget framhåller riks försäkringsanstalten, att det givetvis icke låter sig göra att med någon säkerhet på förhand beräkna denna kostnad. Under antagande, att till en början ungefär 3,000 fiskare komma att begagna sig av försäkringen, samt att dessa erlägga en genomsnittspremie å 11 kronor 25 öre, skulle emellertid statens bidrag under den första tiden efter den nya försäkringens tillkomst årligen belöpa sig till 33,750 kronor, vilket belopp borde avrundas till 34,000 kronor.

Övriga
bestämmelser.

I övrigt har riks försäkringsanstalten föreslagit en del stadganden, som i huvudsakliga delar överensstämmer med de i den nuvarande författningen intagna bestämmelserna.

Försäkringen skulle sålunda fortfarande handhas av riks försäkringsanstalten.

Beträffande den tid, för vilken försäkring skall kunna meddelas, skulle såsom allmän regel gälla, att försäkring meddelas för ett år i sänder. Med hänsyn till de fall, då fiskare endast en del av året arbeta i fiskeyrket samt under återstoden av året hava annan sysselsättning, synes det riks försäkringsanstalten dock vara förenligt med billighet att i sådana fall medgiva försäkring för kortare tid än ett år samt låta dylika försäkringstagare åtnjuta motsvarande nedsättning i premien. Införande av ett allmänt medgivande om försäkring för tid, understigande ett år, kunde emellertid, anser anstalten, leda till missbruk av denna försäkringsform, så att fiskare regelbundet försäkrade sig endast för den del av året, då det farligaste arbetet bedreves, under det premierna beräknades som genomsnittspremier för hela årets fiskearbete. Riks försäkringsanstalten borde därför bemyndigas att efter prövning medgiva försäkring för kortare tid i de fall, då det styrktes eller gjordes sannolikt, att fiske endast bedreves den del av året, som försäkringen skulle avse. Försäkring för kortare tid än ett halvt år borde dock av praktiska skäl vara utesluten (§ 4).

I fråga om fiskares försäkring för olycksfall *utom arbetet* föreslår anstalten bibehållande av nuvarande bestämmelser, jämlikt vilka försäkrade fiskare äga, med de inskränkningar beträffande vissa olycksfall och på de villkor i övrigt, som av riks försäkringsanstalten bestämmas, erhålla sådan försäkring enligt samma grunder, som gälla för försäkringen för olycksfall i arbetet (§ 6).

För underlättande av riks försäkringsanstaltens bestyr med ersättningsarnas utanordnande har föreslagits en föreskrift, att ersättningsbelopp, som skall utbetalas och ej slutar å helt tiotal öre, avrundas till närmast högre, å helt tiotal öre slutande belopp (§ 7).

Vidare föreslår riks försäkringsanstalten, att tid och sätt för erlaggande av avgifter för försäkringen skola bestämmas av riks försäkringsanstalten. Försäkringsavgifter och statsbidrag böra ingå till en fond, som förvaltas enligt grunder, som bestämmas av Konungen.

Liksom hittills skulle förvaltningskostnader, som föranledas av försäkringen, bestridas av statsmedel (§ 8).

Såsom förut nämnts, har anstalten föreslagit en bestämmelse, att om fiskare skadas till följd av olycksfall, som medfört eller skäligen kan antagas medföra påföljd, som föranleder ersättning enligt denna försäkring, anmälan om olycksfallet ofördröjligen skall göras hos riks försäkringsanstalten (§ 9).

I avseende å fiskarförsäkringen skulle i övrigt i tillämpliga delar gälla stadgandena i olycksfallsförsäkringslagen. Härvid har riks försäkringsanstalten bland annat påpekat, att jämväl stadgandena om överklagande av riks försäkringsanstaltens beslut hos försäkringsrådet borde tillämpas i avseende å samma försäkring. Anstalten anser önskligt, att försäkringsrådet vid behandlingen av hithörande ärenden med sig adjungerade eller eljest tillkallade på området sakkunniga personer.

De närmare föreskrifter, som eljest befinnas erforderliga för fiskarförsäkringen, skola enligt nuvarande stadganden, på sätt den intill 1917 års utgång gällande instruktionen för riks försäkringsanstalten föreskriver, utfärdas av riks försäkringsanstalten och styrelsen för postsparbanken. Enligt riks försäkringsanstaltens mening vore det emellertid riktigare och jämväl av praktiska skäl lämpligare att vidtaga den ändring, att riks försäkringsanstalten ensam bemyndigas utfärda bestämmelser i frågor av nu angiven beskaffenhet, som ej röra postsparbankens bestyr med försäkringen.

Beträffande tiden för den nya författningens ikraftträdande synes det anstalten lämpligt, att densamma träder i tillämpning så snart ske kan; och föreslår riks försäkringsanstalten för sin del tidpunkten härför till den 1 juli 1918.

Över detta riks försäkringsanstaltens förslag, för vars huvudgrunder jag nu redogjort, hava försäkringsrådet, lantbruksstyrelsen och postsparbanken ävensom Kungl. Maj:ts befallningshavande i Gottlands, Blekinge, Kristianstads, Malmöhus, Göteborgs och Bohus samt Gävleborgs län avgivit infortrade yttranden. Därvid har Kungl. Maj:ts befallningshavande i Göteborgs och Bohus län jämväl överlämnat ett av styrelsen för Göteborgs och Bohus läns havsfiskeförening avgivet yttrande i ämnet.

Yttranden
över
förslaget.

Beträffande förslaget principella bestämmelser har *lantbruksstyrelsen* hemställt, att försäkringen i viss mån måtte göras obligatorisk för yrkesfiskare. Styrelsen anför härvid följande:

»Av den utredning, som riksförsäkringsanstalten lämnat, framgår att av Sveriges omkring 60,000 fiskare endast 2,536 eller omkring 4 procent varit år 1916 försäkrade hos riksförsäkringsanstalten. Därest personer, som hava fiske som binäring, icke medräknas, utan endast yrkesfiskare, så visar det sig, att av dessa senare icke fullt 18 procent begagnat sig av ifrågavarande försäkring, även detta ett rätt otillfredsställande resultat. Om härtill lägges, att det i regel torde vara de fattigaste fiskarena, vilka i händelse av olycksfall äro mest i behov av en dylik försäkring, så synes välgående skäl tala för införande av obligatorisk olycksfallsförsäkring för fiskare. Då en del av de personer, som bedriva fiske som binäring, sannolikt utgöres av bönder eller andra personer, som icke kunna likställas med arbetare och icke äro i lika hög grad som dessa i behov av ifrågavarande slag av olycksfallsförsäkring, torde den obligatoriska försäkringen dock böra inskränkas till yrkesfiskare, medan övriga fiskare borde enligt *lantbruksstyrelsens* åsikt vara berättigade till frivillig försäkring. Den obligatoriska försäkringen synes vidare böra inskränkas till den lägsta av riksförsäkringsanstalten föreslagna ersättningen, nämligen en sådan motsvarande en årsinkomst av 600 kronor. För dem, som önska försäkring i de av riksförsäkringsanstalten föreslagna tvenne högre klasserna, motsvarande en årsinkomst av 900 kronor eller 1,200 kronor, borde möjlighet härtill beredas genom erläggande av en tillskottsavgift.»

På grund av vad sålunda anförts har *lantbruksstyrelsen* hemställt, att förslaget måtte återförvisas till riksförsäkringsanstalten för att omarbetas i antydda avseenden.

Försäkringsrådet har yttrat sig i förevarande fråga och därvid anført följande:

»Då förevarande lagstiftning, med hänsyn till den under förberedelse varande omläggningen av sjukförsäkringen på grundvalen av försäkringsplikt, kan komma att äga en i viss mån provisorisk karaktär, ligger däri enligt försäkringsrådets mening ett tillräckligt skäl att icke nu, såsom av *lantbruksstyrelsen* förordats, vidtaga den väsentliga förändring i bestående förhållanden, som en övergång till obligatorisk försäkring för fiskare skulle innebära, utan synes, såsom ock av riksförsäkringsanstalten föreslås, det slutliga avgörandet av denna fråga böra tills vidare anstå.

Det av riksförsäkringsanstalten utarbetade förslaget synes erbjuda en i huvudsak tillfredsställande lösning av den nu föreliggande uppgiften, att vidtaga de av den nya olycksfallsförsäkringslagen betingade jämkningar i den bestående lagstiftningen om fiskarförsäkring, och får rådet därför tillstyrka förslaget genomförande.»

Övriga i ärendet hörda myndigheter hava ej haft något att erinra mot förslaget huvudprinciper. Beträffande framställda anmärkningar mot särskilda bestämmelser i förslaget lämnas redogörelse i det följande.

Den ringa anslutning, som den frivilliga fiskarförsäkringen hittills vunnit, visar, att en effektiv dylik försäkring knappast står att vinna annat än på grundvalen av försäkringsplikt. Det hade därför utan tveivel varit önskvärt, om riksförsäkringsanstalten, trots de onekliga svå-

righeterna därmed, utarbetat och framlagt förslag om obligatorisk olycksfallsförsäkring för fiskare. Då emellertid den nuvarande försäkringen är mycket bristfällig och därför snarast bör undergå de av nya olycksfallsförsäkringslagen betingade jämkningar, har jag icke ansett mig böra undanskjuta riksförsäkringsanstaltens nu föreliggande förslag i avbidan på utredning om en obligatorisk försäkring. Men då förslag sålunda nu framlägges om den förbättrade försäkring på frivillighetens grund för fiskare, som den nya olycksfallsförsäkringslagen måste anses kräva, böra de nya bestämmelserna, enligt min mening, betraktas allenast såsom ett provisorium, och åtgärder snarast möjligt vidtagas för övergång till obligatorisk olycksfallsförsäkring för fiskare. Denna övergång torde lämpligast böra övervägas i sammanhang med omläggningen av sjukförsäkringen på grundvalen av försäkringsplikt.

Vidkommande förslaget särskilda bestämmelser har vid § 1 Kungl. Maj:ts befallningshavande i Malmöhus samt Göteborgs och Bohus län anmärkt, att uttrycket »idka fiske» icke torde kunna givas den tolkning, att därmed avses ej blott bedrivandet av fiske i vanlig mening utan jämväl fångst av säl eller andra djur i havet. Sådana ordalag borde därför användas, att försäkringens avsedda omfattning tydligt framginge av lagtexten. Kungl. Maj:ts befallningshavande i Göteborgs och Bohus län föreslår i sådant avseende, att exempelvis efter orden »idka fiske» inskjutas orden »eller därmed jämförlig hantering».

Uttrycket
»idka fiske».

På sätt myndigheterna anmärkt, läser ett förtydligande erfordras av uttrycket »idka fiske». Det av Kungl. Maj:ts befallningshavande i Göteborgs och Bohus län föreslagna uttrycket synes dock alltför omfattande. Då ostronfiske samt hummer- och kräftfiske väl kunna inbegripas under uttrycket »idka fiske», torde det väl huvudsakligen vara sälfångst, som ytterligare borde omfattas av försäkringen. Det synes därför lämpligast, att till § 1 fogas ett tillägg av innebörd, att med fiske i förordningen förstås jämväl fångst av säl.

Vid § 2 har Kungl. Maj:ts befallningshavande i Göteborgs och Bohus län anmärkt, att det syntes kunna ifrågasättas, huruvida icke i denna paragraf borde angivas ej blott vad som skall förstås med årlig arbetsförtjänst utan även innebörden i begreppet daglig arbetsförtjänst.

Daglig
arbets-
förtjänst.

Då § 11 i förslaget stadgar, att i avseende å denna försäkring i tillämpliga delar skola gälla bestämmelserna i lagen om försäkring för olycksfall i arbete, synes mig emellertid därav följa, att med daglig arbetsförtjänst

skall, såsom i 9 § av nyssnämnda lag, förstås en trehundra- och sextiofemtedel av den beräknade årliga arbetsförtjänsten.

Ersättnings-
berättigade
olycksfall.

Kungl. Maj:ts befallningshavande i Malmöhus län har vid § 3 anmärkt, att fullt giltiga skäl ej kunna åberopas, varför ersättning skulle utgå för skada till följd av olycksfall, som uppkomma vid användning av fiskebåt, utan att fiske bedrivs. Bestämmelsen, vilken återfunnes i nu gällande kungörelsen den 2 oktober 1908, avsåge tydligen sådan användning som fraktfart, lustsegling med fiskebåt m. m. Det vore emellertid fiskerinäringens intresse, som försäkringen avsåge att främja, och detta intresse kunde näppeligen sägas vara för handen vid nämnda användning. Det förefölle Kungl. Maj:ts befallningshavande för övrigt mindre egentligt att, därest till exempel på en plats dels fiskebåtar och dels andra farkoster användes för lustsegling mot betalning, dessa enahanda näringsfång skulle i försäkringshänseende vara ställda under olika villkor.

I anledning härav må erinras, att i § 2 av kungörelsen den 2 oktober 1908 ursprungligen stadgades, att ersättning på grund av fiskarförsäkringen skulle utgå bland annat »vid användning av fiskebåt, utan att fiske därvid bedrivs, för så vitt båten icke användes vid fraktfart, som ej har samband med fiskerinäringen». Vid 1911 års riksdag väcktes emellertid en motion med förslag, att försäkringen skulle ändras därhän, att ersättning utginge jämväl vid olycksfall, som uppstode vid användning av fiskebåt för fraktfart. Med bifall till motionen anhöll riksdagen hos Kungl. Maj:t om ändring i nyssnämnda syfte i 1908 års kungörelse. Härvid framhölls av riksdagen, att till följd av undantagsbestämmelsen beträffande fiskebåts användning för fraktfart vore fiskare, under den tid av året han använde sin fiskebåt för fraktfart, ej skyddad mot de ekonomiska följderna av olycksfall, även om han erlagt den för helt år gällande försäkringspremien. För att åtnjuta skydd i sådant avseende nödgades han förskaffa sig en tilläggsförsäkring, vilken emellertid, enligt vad i motionen visats, vore oskäligt dyr. Riksdagen, som höll före, att risken vid fraktfart i varje fall ej torde vara större än vid fiske, fann sig följaktligen böra gilla förslaget i fråga om ersättnings utgående vid fiskarförsäkringen jämväl för skada till följd av olycksfall, som uppkomme vid användning av fiskebåt för fraktfart, som ej hade samband med fiskerinäringen. I anledning av riksdagens ifrågavarande framställning vidtogs genom kungörelse den 15 september 1911 den ändring i 1908 års kungörelse, att orden »för så vitt båten

icke användes vid fraktfart, som ej har samband med fiskerinäringen», uteslötos ur samma kungörelse.

Med hänsyn till vad sålunda förekommit synes någon ändring av § 3 i det syfte, Kungl. Maj:ts befallningshavande i Malmöhus län angivit, ej böra äga rum.

Beträffande olycksfall, som böra undantagas från rätten till ersättning, hava Kungl. Maj:ts befallningshavande i Blekinge län samt Malmöhus län framhållit, att i enlighet med 25 § första stycket av 1916 års lag nedsättning i rätten till ersättning borde inträda för det fall, att olycksfall orsakats därav, att den skadade varit av starka drycker berusad. Visserligen kunde det ofta stöta på oöverstigliga svårigheter att åstadkomma tillförlitlig utredning, huruvida ett olycksfall vållats av fiskarens onyktra tillstånd, men denna omständighet borde enligt Kungl. Maj:ts befallningshavandes mening i och för sig icke utgöra tillräckligt skäl för att helt och hållet utesluta denna påföljd även för sådana fall, där sådan utredning kunde åstadkommas.

Olycksfall,
undantagna
från rätt till
ersättning.

Det synes, som om sist anförda anmärkning ej kan fränkännas betydelse. Givetvis måste det anses i viss mån stötande för rättskänslan, om en fiskare, vilken till följd av onyktert tillstånd ådragit sig en skada, skulle erhålla full ersättning, under det att sådan arbetare, som avses i 1916 års lag, — inbegripet alltså fiskare som är anställd hos annan — under alldeles liknande förhållanden skulle erhålla en kanske väsentligt reducerad ersättning. De föreslagna bestämmelserna torde därför böra jämkas i nu ifrågavarande syfte, vilket lämpligen torde kunna ske genom en ändring av formuleringen i § 11 av förslaget.

Vidare har Kungl. Maj:ts befallningshavande i Malmöhus län vid § 4 framhållit följande:

Försäkrings-
tiden.

Det vore att befara, att den försäkringsanstalten medgivna befogetheten att bevilja försäkring för kortare tid än ett år vid tillämpningen skulle bli synnerligt vansklig och väcka missnöje hos fiskarbefolkningen. Fullt riktigt torde vara, såsom i motiveringen angåves, att försäkring ej borde få tagas för endast den del av året, då det farligaste fisket bedreves, men prövningen härutinnan måste dock möta stora svårigheter och kunde helt visst mången gång utfalla på ett sätt, som äventyrade försäkringens popularitet. Sannolikt skulle det ur dessa synpunkter vara lämpligast, att försäkring ej finge beviljas på kortare tid än ett år.

Skulle emellertid den föreslagna bestämmelsen gälla, borde det angivas, under vilka villkor försäkringen på kortare tid finge medgivas.

Då det ofta torde inträffa, att fiskare regelbundet bedriva fiske endast en del av året, måste det anses obilligt, att försäkringsavgiften i sådant fall skall erläggas för hela året. Med hänsyn härtill anser jag mig böra tillstyrka riks-försäkringsanstaltens förslag uti ifrågavarande hänseende. Att på förhand angiva, under vilka villkor försäkring på kortare tid än ett år må äga rum, synes möta svårigheter. Prövningen i detta hänseende torde böra överlämnas åt riks-försäkringsanstalten.

Besvär över
riks-försäk-
ringsanstal-
tens beslut.

Riks-försäkringsanstalten har framhållit, att i avseende å fiskarförsäkringen borde i övrigt i tillämpliga delar gälla stadgandena i olycksfallsförsäkringslagen och att sålunda jämväl föreskrifterna om överklagande av riks-försäkringsanstaltens beslut hos försäkringsrådet borde tillämpas i avseende å samma försäkring. Ett dylikt undantagande från de allmänna domstolarnas befogenhet av mål av ifrågavarande art torde emellertid ej kunna ske annat än genom lag, stiftad i den i § 87 rege- ringsformen stadgade ordning. Då, enligt vad jag inhämtat, några tvister om tillämpningen av fiskarförsäkringen näppeligen förekommit och med hänsyn jämväl till de nya bestämmelsernas provisoriska karaktär synes meddelandet av en dylik lagbestämmelse ej böra nu ifrågasättas. I följd härav torde en jämkning böra äga rum i avfattningen av § 11 i förordningen.

Tid och sätt
för avgifters
erläggande
m. m.

I § 8 av förslaget har jag i anledning av anmärkning från styrelsen för postsparbanken vidtagit den ändringen, att tid och sätt för erläggande av avgifter för försäkringen skola bestämmas av riks-försäkringsanstalten och styrelsen för postsparbanken gemensamt, i stället för av riks-försäkringsanstalten ensam, detta av den anledning att uppbörderna av försäkringsavgifterna torde komma att ske genom postsparbanken.

Beträffande § 12 av förslaget har styrelsen för postsparbanken framhållit, att då utbetalningar av ersättningarna för ifrågavarande försäkring torde komma att äga rum medelst postanvisningar, på sätt som vore avsett i fråga om utbetalningar enligt lagen om försäkring för olycksfall i arbete, en sådan anordning för vissa fall komme att kräva utfärdande av särskilda postala föreskrifter samt att generalpoststyrelsen därför borde äga medbestämmanderätt beträffande nyss berörda föreskrifter. Med anledning härav torde § 12 böra erhålla den lydelse, att de närmare föreskrifter, som utöver vad ovan föreslagits, må erfordras med avseende å ifrågavarande försäkring, skola utfärdas gemensamt av riks-

försäkringsanstalten och generalpoststyrelsen, respektive styrelsen för postsparbanken, eller ensamt av riks-försäkringsanstalten, i den ordning, som stadgas i gällande instruktion för riks-försäkringsanstalten.

Vad slutligen angår tiden för den nya författningens ikraftträdande, torde intet vara att erinra mot vad riks-försäkringsanstalten föreslagit eller att denna tid bestämmes till den 1 juli 1918. Ersättningar på grund av avgifter, som erlagts före nämnda dag, skulle därvid komma att beräknas enligt för närvarande gällande bestämmelser, varutinnan emellertid särskilt stadgande ej lärer erfordras.

Departementschefen uppläste härefter det i förut angivna hänseenden ändrade förslaget till förordning angående en särskild för fiskare avsedd försäkring mot skada till följd av olycksfall samt hemställde, att detsamma måtte genom nådig proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan täcktes Hans Maj:st Konungen förordna, att till riksdagen skulle avlätas proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Gunnar Corin.

Bilaga.

TILL KONUNGEN

ang. ändring av gällande bestämmelser rörande en särskild för fiskare avsedd försäkring mot skada till följd av olycksfall.

Genom nådigt brev den 9 mars 1917 har Eders Kungl. Maj:t anbefallt riksförsäkringsanstalten att, med biträde, i den mån riksförsäkringsanstalten funne erforderligt, av fiskeriintendenten, filosofie doktorn Karl Andreas Andersson, ledamoten av riksdagens andra kammare, lantbrukaren Axel Edvard Lindvall och hemmansägaren Carl Ludvig Olausson i Höviksnäs såsom särskilt sakkunniga, utarbeta det förslag till ändringar i gällande bestämmelser angående en särskild för fiskare avsedd försäkring mot skada till följd av olycksfall, som riksförsäkringsanstalten kunde finna av behovet påkallat.

Innan riksförsäkringsanstalten går att redogöra för det förslag, som riksförsäkringsanstalten i anledning härav, efter de sakkunnigas hörande, har att framställa, torde riksförsäkringsanstalten få i korthet lämna redogörelse för tillkomsten av fiskarförsäkringen i Sverige samt för nu gällande bestämmelser i ämnet enligt kungörelsen den 2 oktober 1908 angående en särskild för fiskare avsedd försäkring mot skada till följd av olycksfall, sådan densamma lyder genom kungörelsen den 15 september 1911 angående viss ändring därav, ävensom något beröra motsvarande lagstadganden i Danmark och Norge.

Fiskarförsäkringen i Sverige.

Ehuruväl frågan om utfärdande av lagbestämmelser angående fiskares försäkring mot olycksfall redan tidigare bragts på tal i sammanhang med frågan om sjöfolks försäkring för olycksfall i tjänsten, torde dock upprinnelsen till den nuvarande fiskarförsäkringen vara att söka i en riksdagens skrivelse av den 20 maj 1902, däri riksdagen anhöll, att Kungl. Maj:t täcktes taga i övervägande, huruvida och i vad mån åtgärder kunde vidtagas för främjande och upphjälpande av Östersjö- och sötvattensfisket, samt därefter till riksdagen inkomma med förslag i nämnda avseende. Utredning verkställdes sedermera av lantbruksstyrelsen, som i ett den 13 november 1903 avgivet utlåtande framhöll önskvärdheten av att fiskeriförsäkringsföreningar (d. v. s. föreningar till försäkring av fiskares båtar och redskap) mera allmänt bildades, samt i sammanhang därmed fäste uppmärksamheten på en annan försäkringsform, vilken syntes böra komma till stånd och vinna spridning bland fiskarbefolkningen, nämligen olycksfallsförsäkring för fiskare.

Den 8 december 1904 anbefallde Kungl. Maj:t riksförsäkringsanstalten att låta verkställa utredning rörande de åtgärder, som kunde vidtagas för under-

lättnade av fiskares försäkring mot olycksfall under utövande av yrket. I anledning härav avgav riksförsäkringsanstalten i underdänig skrivelse den 15 december 1905 redogörelse för i ärendet företagen utredning jämte därav föranlett förslag. Berörda utredning och förslag lägo i huvudsak till grund för en den 14 februari 1908 till riksdagen avläten nädig proposition (nr 47) angående anordnande av en särskild för fiskare avsedd försäkring mot skada till följd av olycksfall. I skrivelse den 23 april 1908 (nr 60) tillkännagav riksdagen, att propositionen i huvudsak av riksdagen bifallits, och den 2 oktober samma år utfärdades kungörelse i ämnet, vilken trädde i kraft den 1 januari 1909. Sedermera har genom kungörelse den 15 september 1911 vidtagits en mindre, av riksdagens skrivelse den 30 maj 1911 föranledd ändring av 1908 års stadganden.

Enligt ovannämnda nu gällande stadganden skall fiskarförsäkringen äga rum i riksförsäkringsanstalten samt vara tillgänglig för en var svensk undersåte, som har sitt hemvist i Sverige och, vare sig han arbetar för egen eller annans räkning, idkar fiske såsom yrke eller eljest för sin utkomst. Försäkringen, som icke medges för kortare tid än ett år och betingar en årlig försäkringsavgift av 5 kr. 50 öre, medför rätt till ersättning i huvudsaklig överensstämmelse med de i § 4 av lagen angående ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete den 5 juli 1901 stadgade grunder.

Ersättning till *skadad fiskare* utgår sålunda först från och med sextioförsta dagen efter olycksfallet samt utgöres av dels sjukhjälp med en krona om dagen, dels invaliditetsersättning i form av årlig livränta, som vid full invaliditet uppgår till 300 kronor och vid minskning av arbetsförmågan (dock med minst en tiondel), beräknas till motsvarande lägre belopp.

Om *olycksfallet medfört döden* utgivas, förutom begravningshjälp med 60 kronor, årliga livräntor till änka och minderåriga barn å sammanlagt högst 300 kronor. Därest änka och barn ej finnas, erhålla föräldrar och minderåriga syskon under vissa villkor ersättning i form av kapitalutbetalning, med ett sammanlagt belopp ej överstigande 600 kronor.

Ersättning utbetalas för skada till följd av olycksfall, som härflyter från utövningen av fiskeyrket eller som uppstår vid försök att rädda människoliv ur sjönöd eller vid användning av fiskebåt utan att fiske därvid bedrives. Från ersättning undantages skada, som fiskare uppsåtligen själv ådragit sig eller som uppsåtligen förorsakats av tredje man, där denne ej haft ledning av eller uppsikt över arbetet, ävensom skada, som drabbat den försäkrade vid fiske med utländsk båt eller utländskt fartyg.

Skulle ovannämnda från de försäkrade utgående avgift av 5 kronor 50 öre befinnas otillräcklig för bestridande av de ersättningar, som komma att utgå i anledning av försäkringen, fylles bristen av statsmedel.

Försäkrad fiskare är berättigad att mot särskild tilläggsavgift utan statsbidrag erhålla försäkring dels med rätt till ersättning från *tidigare dag* än den sextioförsta, dels och på villkor, som av riksförsäkringsanstalten bestämmas, mot skada till följd av olycksfall *utom arbetet*.

Förvaltningskostnaderna för fiskarförsäkringen bestridas av statsmedel. I övrigt gälla i tillämpliga delar bestämmelserna i ovannämnda 1901 års lag.

I Danmark gällde intill den 1 april 1917 i förevarande avseende »Lov om danske Fiskeres Forsikring i Ulykkestilfælde» den 3 april 1900 och »Lov om Udvidelse av Lov om danske Fiskeres Ulykkesforsikring til ogsaa att omfatte

Fiskarförsäkringen i Danmark.

anden Söfartsvirksomhed» m. m. den 30 mars 1906. Enligt dessa lagar kunde fiskare ävensom idkare av sjöfart, stenfiske, sandgrävning i vattnet, dykeri- och bärgningsarbete o. d. mot en årlig avgift av fem kronor bliva medlemmar av en av inrikesministern erkänd olycksfallsförsäkringsförening för danska fiskare och därigenom tillförsäkra sig ersättning för skada till följd av olycksfall. Denna ersättning utgjordes av sjukhjälp med 1 krona 50 öre om dagen från och med fjortonde veckan efter olycksfallet samt vid invaliditet eller dödsfall av kapitalutbetalning, vilken alltid beräknades efter en årsinkomst å 600 kronor. Vid full invaliditet utgjorde ersättningen 3,600 kronor och vid mindre invaliditet motsvarande lägre belopp. Vid dödsfall utgick ersättning till avlidne försäkrads efterlevande med högst 2,500 kronor. Därest försäkringsavgifterna vore otillräckliga för bestridande av försäkringens utgifter, täcktes bristen av statsmedel.

Numera ingå bestämmelserna om fiskarförsäkringen i »Lov om Forsikring mod Følger af Ulykkestilfælde» den 6 juli 1916, vilken trätt i kraft den 1 april 1917. Denna lag, som beträffande omfattningen är en motsvarighet till den svenska lagen om försäkring för olycksfall i arbete den 17 juni 1916, utgör, jämte betydande utvidgningar, en samarbetning av förut för olika delar av den kroppsarbetande befolkningen gällande stadganden i hithörande ämnen.

Lagens grundprincip är, att arbetsgivare är försäkringspliktig gentemot av honom sysselsatta arbetare. Enligt lagen skola jämväl vissa mindre arbetsgivare för egen del vara obligatoriskt försäkrade, varjämte frivillig försäkring medges för i lagen närmare angivna arbetsgivare och självständiga yrkesidkare. Försäkringen äger rum i någon av inrikesministern erkänd försäkringsanstalt, därest icke vederbörande arbetsgivare (försäkringstagare) äro medlemmar av de för vissa yrken, huvudsakligen sjöfarten och fisket, upprättade försäkringsförbunden.

Enligt de nya bestämmelserna om »fiskeri och mindre Skibsfart», vilka återfinnas i lagens åttonde kapitel, är försäkringen ifråga om hithörande näringsidkare antingen obligatorisk eller frivillig.

Obligatorisk försäkring är föreskriven beträffande besättningarna å danska fartyg om minst fyra bruttoregister-ton samt omfattar å mindre fartyg även fartygens ägare eller innehavare. Varje ägare eller innehavare av sådant fartyg skall för ändamålet vara medlem i »Forsikringsforbundet for danske Fiskere og Søfolk», hvilket upprättats för övertagande av den risk, som är förbunden med hans egen samt de av honom sysselsatta personers försäkring.

Den frivilliga försäkringen åter är tillgänglig för alla, vilka icke omfattas av den obligatoriska försäkringen, samt helt eller delvis försörja sig med fiske eller sjöfart eller med sysselsättning, som är likartad eller kan jämföras med nämnda verksamhet, såsom till exempel rensning, packning eller transport av fiskefångst, stenfiske, sandgrävning i vattnet, lotsning, dykeri- och bärgningsarbete m. m. Denna frivilliga försäkring erhålles genom medlemskap av berörda försäkringsförbund och densamma kan tecknas att omfatta jämväl försäkringstagarens maka och barn under deras deltagande i arbetet.

Ersättningarna utgå i form av sjukpenning (dagpenge), invaliditetsersättning och ersättning till efterlevande samt begravningshjälp. Dessutom tillkommer under vissa villkor läkarvård m. m. Penningersättningarna (utom begravningshjälp) beräknas efter årsförtjänsten, och denna anses vid den nyssnämnda frivilliga försäkringen utgöra 800 kronor. Vid den obligatoriska försäkringen åter beräknas ersättningen efter den verkliga årsförtjänsten, dock lägst efter 600 kronor — med undantag för personer under 18 år — samt ifråga om invaliditetsersättning högst efter 1,200 kronor.

Sjukpenning utgår i regel från och med fjortonde veckan efter olycksfallet med $\frac{2}{3}$ av den skadades daglön, beräknad till $\frac{1}{300}$ av årslönen, dock högst med 3 kronor och lägst med 1 krona.

Invaliditetsersättningen utgöres av kapitalutbetalning samt erhålles endast såvida arbetsförmågan blivit nedsatt med minst en tjugondel av den normala arbetsförmågan. Ifrågavarande ersättning beräknas till en mot invaliditetsprocenten svarande procentdel av vissa i lagen närmare angivna och för olika invaliditetsgrader varierande grundbelopp. Så erhålles t. ex. vid en invaliditet av 5 % ersättning med $\frac{1}{4}$ av årslönen, vid 10 % — $\frac{1}{2}$ av årslönen, vid 25 % — 1,55 gånger årslönen, vid 50 % — 3,80 gånger årslönen, vid 75 % — 6,60 gånger årslönen och vid 100 % — 10 gånger årslönen.

Ersättning vid dödsfall utgår med dels ett belopp till efterlevande svarande mot 5 gånger årslönen, dock högst 6,000 och lägst 3,000 kronor, dels ock under vissa villkor begravningshjälp å 120, 100 eller 80 kronor, allt efter som begravningen äger rum i Köpenhamn, i annan stad eller på landet.

Försäkringen omfattar olycksfall, som uppstå under den försäkrades uti lagen angivna sysselsättning eller under de förhållanden, varunder denna bedrives, ävensom olycksfall, som bevisligen förorsakas av den försäkrades försök att rädda människoliv, förebygga olyckor eller avvärja större materiella eller ideella förluster, när detta — på eller utom arbetsplatsen — sker i sammanhang med den ifrågavarande sysselsättningen. Med olycksfall likställas skadliga påverkningar av högst några dagars varaktighet, som orsakas av arbetet eller de förhållanden, under vilka det bedrives och som medföra nedsättning av arbetsförmågan eller döden.

Uteslutna äro olycksfall, som den försäkrade själv uppsåtligt förorsakat. Har den försäkrade genom grov vårdslöshet, åsidosättande av reglementariska föreskrifter, som hållas vid makt, eller under rusets inflytande själv förorsakat eller väsentligen bidragit till olycksfallet, kan ersättningen nedsättas eller bortfalla.

För nedbringande av försäkringspremien gottgör staten vederbörande försäkringsförbund hälften av de ersättningsbelopp, som enligt lagen utgivits till ovan angivna försäkrade, dock endast såvida deras verkliga årsinkomst ej uppgår till, i Köpenhamn 1,800 kronor, i andra städer 1,500 kronor och på landet 1,200 kronor. Den försäkrade är skyldig att till försäkringsförbundet lämna uppgift å sin inkomst. Vidare gottgör staten all ersättning i anledning av olycksfall, som tima under försök att rädda människoliv.

I Norge är fiskarförsäkringen ordnad genom »Lov om Ulykkesforsikring for Fiskere» den 8 augusti 1908 med däri genom lagar den 18 augusti 1911 och den 6 augusti 1915 gjorda ändringar och tillägg. Enligt dessa stadganden är försäkringen, som handhaves av »Riksforsikringsanstalten», huvudsakligen *obligatorisk*, samt omfattar i Norge hemmahörande fiskare och fångstmän, vilka idka saltvattensfiske eller fångst av djur i havet — ensamt eller i förbindelse med annan näring — samt personer som tillhöra fiske- eller fångstfartygs besättning, därunder inbegripet befälhavare, maskinister, eldare och kockar. Undantagna från fiskarförsäkringen äro dock fiskare, fångstmän och besättning å vissa större i lagen närmare angivna fartyg, vilka grupper äro försäkrade enligt särskilda bestämmelser. Vidare ingå i den obligatoriska fiskarförsäkringen i Norge hemmahörande personer, som helt eller delvis livnära sig av sjöfart med smärre fartyg, ävensom besättning å vissa mindre fartyg och prämar.

Fiskarförsäkringen i Norge.

Inom varje kommun upprättas årligen en förteckning över därstädes boende, till ovan angivna kategorier hörande personer, vilka uppnått 15 års ålder och endast de, som härvid upptagas, äro i regel omfattade av den obligatoriska försäkringen, men lagen medgiver även rätt för dem, som icke äro bosatta i någon bestämd kommun, att bliva upptagna i dylik förteckning mot att de erlägga samma årliga försäkringsavgift, som är bestämd för de försäkringspliktiga, nämligen 2 kronor (frivillig försäkring). Premierna för samtliga försäkrade uppbäras av vederbörande kommunala uppbringningsmyndigheter, och kommunen är ansvarig för att premier erläggas för alla i förteckningen upptagna personer, såväl obligatoriskt som frivilligt försäkrade.

Ersättning utgår i form av kapitalutbetalning vid invaliditet och dödsfall. Invaliditetsersättningen utgör vid fullständig oförmåga till arbete 2,000 kronor samt vid nedsättning i arbetsförmågan (dock minst med 20 %) däremot svarande lägre belopp. Ersättningen vid dödsfall utgår med 2,000 kronor till änka och 200 kronor till varje minderårigt barn samt, då änka och barn ej finnas, till vissa andra efterlevande med sammanlagt 1,000 kronor. Därest invaliditetsersättning förut utbetalats, minskas ersättningen till efterlevande med motsvarande belopp, dock utgår ersättningen till barn oavkortad.

Försäkringen omfattar olycksfall *dels* under fiske och fångst — därunder inbegripet arbete eller färd på land och till sjöss, som föranledes av fiskeyrkets utövning samt av fångstens behandling och avsättning — *dels* under sjöfart med smärre fartyg, inbegripet arbete med lastning och lossning samt arbete eller färd på sjön, som föranledes av yrkesutövningen, *dels ock* under färd på sjön, som ej står i samband med yrket. I sistnämnda fall utgår dock ersättning endast i anledning av dödsfall genom drunkning eller genom olycksfall under segling.

Såsom ovan nämnts, erlägger varje försäkringstagare en årlig försäkringsavgift av 2 kronor, men därjämte utgår årligen till försäkring för fiskare och fångstmän ett bidrag av 110,000 kronor ur »havneavgiftsfonden».

Slutligen kunna såväl obligatoriskt som frivilligt försäkrade tillförsäkra sig eller sina efterlevande högre ersättning mot erläggande av särskild tilläggsavgift; och äger den försäkrade för sådant ändamål ingå i endera av två försäkringsklasser.

Behovet av
ändrade
bestämmelser
beträffande
den svenska
försäkringen.

Såsom ovan nämnts, hänföra sig nu gällande svenska stadganden om fiskarförsäkringen i väsentlig mån till lagen den 5 juli 1901 om ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete. Denna lag kommer emellertid att från och med år 1918 ersättas av lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete, och som en följd härav uppställer sig kravet på ändrade bestämmelser i fråga om fiskarförsäkringen. Under förarbetena till den nya olycksfallsförsäkringslagen har också uttalats önskvärdheten av att ifrågavarande bestämmelser omarbetades till närmare överensstämmelse med den nya lagens grunder. Sälunda yttrade ålderdomsförsäkringskommittén ifråga härom bland annat följande:

»Vad angår den särskilda, för fiskare, även om de äro självständiga yrkesutövare, avsedda försäkringen enligt kungörelsen den 2 oktober 1908 ävensom den rätt till ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, som enligt förordningen den 18 juni 1909 tillkommer värnpliktige m. fl. hava bestämmelserna därom icke lämpligen kunnat inpassas i det nu föreliggande förslaget till försäkringslag, som ju endast omfattar arbetare i egentlig mening. Som bekant äro emellertid nämnda båda författningar i huvudsak byggda på enahanda grunder som 1901 års olycksfallslag, men de enligt samma författningar

utgående ersättningsbelopp äro mindre än de belopp, som skulle komma att utgå enligt kommitténs förslag. Under sådana förhållanden torde en omarbetning av bestämmelserna även angående dessa delar av olycksfallsförsäkringen kunna vara önskvärd, i syfte att bringa desamma i närmare överensstämmelse med de nu föreslagna grunderna för arbetarförsäkringen. En dylik omarbetning skulle emellertid, därest densamma skulle hava av kommittén ombesörjts i sammanhang med dess egentliga arbeten, väsentligen fördröjt dessa arbeten, och då kommittén icke ansett sig böra uppskjuta med framläggande av sitt lagförslag rörande arbetares olycksfallsförsäkring, hava nämnda lagstiftningsfrågor icke nu upptagits till behandling, utan har kommittén i stället tänkt sig, att erforderliga förslag till ändringar i bestämmelserna rörande ifrågavarande båda försäkringsgrenar lämpligen skulle kunna uppgöras oberoende av genomförande av den föreslagna nya försäkringslagen.»

Vid uppgörande av nu ifrågavarande förslag till ändringar i gällande bestämmelser för fiskarförsäkringen har riksförsäkringsanstalten också sökt att, i den mån sådant enligt riksförsäkringsanstaltens mening varit lämpligt, med avseende å fiskarförsäkringen tillämpa de i olycksfallsförsäkringslagen angivna grunder. Förutom de särskilt för fiskarförsäkringen avsedda och med ledning av grunderna i 1916 års lag utarbetade bestämmelserna kommer sålunda att i förslaget lämnas en allmän hänvisning till nämnda lag, motsvarande den i nu gällande bestämmelser intagna föreskriften om giltighet i tillämpliga delar av 1901 års lag.

Olycksfallsförsäkringslagen av den 17 juni 1916 grundar sig på principen om obligatorisk försäkring, i det den föreskriver, att envar, som är arbetare i lagens mening, är försäkrad för skada till följd av olycksfall i arbete. Fråga uppstår då till en början, huruvida fiskarförsäkringen bör göras obligatorisk eller bibehållas vid sin nuvarande frivilliga karaktär.

Obligatorisk
eller frivillig
försäkring.

Innan riksförsäkringsanstalten närmare ingår på denna fråga, torde riksförsäkringsanstalten, för belysning av densamma, få lämna några uppgifter om antalet fiskare i riket samt den nuvarande fiskarförsäkringens omfattning.

Antalet i riket bosatta personer, vilka år 1915 idkat fiske såsom yrke eller eljest för sin utkomst, framgår av nedanstående tabell, som upprättats med ledning av statistiska centralbyråns redogörelse för fisket beträffande nämnda år.

		Antal fiskare.		
		Göteborgs och Bohus län.	Det övriga Sverige.	Summa.
Vid saltsjöfiske	Yrkesfiskare	5,572	7,036	12,608
	Personer med fiske som binäring	1,906	7,966	9,872
Vid sötvattensfiske	Yrkesfiskare	28	1,665	1,693
	Personer med fiske som binäring	375	34,755	35,130
		7,881	51,422	59,303

Antalet hos riksförsäkringsanstalten försäkrade fiskare — vilka så gott som uteslutande utgöras av yrkesfiskare — vid slutet av åren 1909—1916 utgjorde

	1909	1910	1911	1912	1913	1914	1915	1916
	1,101	1,158	1,430	1,363	1,502	1,834	2,036	2,536
därav i Göteborgs och Bohus län	—	738	1,025	1,008	1,136	1,287	1,435	1,750

Endast en kvinnlig fiskare har begagnat sig av försäkringen.

Såsom riksförsäkringsanstalten framhållit i sin underdåniga berättelse om sin verksamhet under år 1914, torde fiskarne icke sakna kännedom om försäkringen eller dess fördelar, enär riksförsäkringsanstalten å de flesta orter, där fiskare i större antal äro bosatta, anställt särskilda ombud för försäkringen, varjämte riksförsäkringsanstalten spritt kännedom om densamma på flerahanda sätt, såsom genom notiser och artiklar i pressen, utdelning av broschyrer, anordnande av föredrag, utlysande av möten med fiskare, resor av riksförsäkringsanstaltens chef, ledamöter och andra tjänstemän, ombud m. fl. Allt, som göras kan, har åtgjorts för att väcka fiskarnas intresse för försäkringen samt övertvinna deras liknöjdhet, men det oaktat och ehuru försäkringsavgiften till följd av statsbidraget beräknats utgöra endast ungefär hälften av den verkliga riskpremien, har dock, på sätt framgår vid jämförelse mellan antalet fiskare och antalet försäkrade, den nuvarande fiskarförsäkringen hittills ej vunnit allmännares anslutning. Det torde därför vara tydligt, att försäkringens ändamål — främjande av fiskerinäringen och tryggande av fiskarbefolkningens ekonomiska villkor genom *alla* yrkesfiskares delaktighet i försäkringen — bäst skulle vinnas därigenom, att försäkringen gjordes obligatorisk. Enligt såväl riksförsäkringsanstaltens som de sakkunnigas mening vore det ur denna synpunkt synnerligen önskvärt, om obligatorisk försäkring, i likhet med vad som enligt olycksfallsförsäkringslagen gäller för arbetare, kunde genomföras även ifråga om fiskare.

Redan under förarbetena till nu gällande stadganden för fiskarförsäkringen förekom till behandling frågan om att göra försäkringen obligatorisk, och i sin underdåniga skrivelse den 15 december 1905 anförde riksförsäkringsanstalten i ämnet bland annat följande.

Fiskarne vore i allmänhet sina egna arbetsgivare, och tillräckliga skäl syntes ej föreligga att ålägga näringsidkare inom ett särskilt yrke försäkringsskyldighet, under det utövarna av andra yrken lämnades frihet i detta avseende. Obligatorisk försäkring av en enstaka grupp yrkesidkare skulle vara förenad med svårigheter. Vid sådan försäkring måste uppdragas bestämda gränser, angivande vilka som skulle komma in under försäkringen, något som i förevarande fall skulle vara svårt i synnerhet som det icke vore ovanligt, att fiske dreves såsom bisysselsättning, vissa tider i mindre, andra i högre grad. Vidare skulle det bland annat med hänsyn härtill, vara svårt öva tillsyn därå, att alla försäkringsskyldiga anmäldes, och en effektiv kontroll härutinnan skulle förorsaka väsentligt ökade förvaltningskostnader. Riksförsäkringsanstalten ansåge således, att, åtminstone under dåvarande förhållanden, obligatorisk försäkring icke borde ifrågakomma.

De skäl, som sålunda anförts mot obligatorisk försäkring, och vilka torde varit avgörande för frågans behandling vid tillkomsten av nuvarande bestämmelser, synas fortfarande äga sin giltighet. Särskilt vill riks-försäkringsanstalten ånyo framhålla svårigheterna dels att uppdraga bestämda gränser för dem, som i händelse av obligatorisk fiskarförsäkring skulle ingå i densamma, dels att vinna kännedom om samtliga försäkringspliktiga. Det skulle väl ligga närmast till hands att i dessa hänseenden anlita de kommunala myndigheterna. Men att åt dessa uppdraga avgörandet av frågan, om en person skall anses såsom försäkringspliktig fiskare eller ej, torde föranleda olikformighet och ojämnhet. Ej heller torde man hos dessa myndigheter kunna påräkna det intresse för saken, som är en nödvändig förutsättning, för att förteckningarna över de försäkringspliktiga skola bliva fullständiga. Det skulle då återstå att låta en central myndighet, såsom riks-försäkringsanstalten, träffa avgöranden om försäkringsplikten samt föra register över de försäkringspliktiga, allt med ledning av uppgifter från lokala myndigheter, ortsombud etc. En sådan anordning skulle emellertid medföra avsevärda kostnader, om registret över de försäkringspliktiga skall kunna erhålla erforderlig fullständighet. Härjämte må ytterligare framhållas svårigheten att kunna utföra försäkringsavgifter av samtliga försäkringspliktiga. Att, såsom i Norge, pålägga de kommunala myndigheterna ansvaret för avgifternas erläggande torde icke lämpligen låta sig göra med hänsyn särskilt till den stora olikhet, varmed denna tunga skulle drabba de olika kommunerna.

På grund av de skäl, som sålunda anförts, har riks-försäkringsanstalten — i överensstämmelse jämväl med de sakkunniges mening — ansett sig åtminstone för närvarande böra avstå från att framlägga förslag om obligatorisk försäkring för fiskare. Riks-försäkringsanstalten har härvid även tagit hänsyn till den under de senaste åren stegrade anslutningen till den nuvarande fiskarförsäkringen, vilken synes giva grundad förhoppning om att den frivilliga försäkringen dock så småningom skall lyckas vinna större spridning.

Det tilltänkta utökandet av försäkringens förmåner ävensom genomförandet av den obligatoriska försäkringen för alla arbetare jämlikt den nya olycksfallsförsäkringslagen torde ock kunna förväntas bidra till att stegra intresset för fiskarförsäkringen, isynnerhet om denna, såsom avsett, kommer att i viktiga delar bringas i överensstämmelse med den allmänna försäkringen.

Skulle det emellertid visa sig, att den frivilliga försäkringen ej vinner den ökade anslutning, som man sålunda har anledning förvänta, torde frågan om obligatorisk försäkring böra upptagas till förnyad prövning.

Enligt nuvarande bestämmelser är fiskarförsäkringen tillgänglig för alla i Sverige hemmahörande fiskare, vare sig de idka fiske för egen eller annans räkning.

Rätt till delaktighet i försäkringen.

Genomförandet av den nya olycksfallsförsäkringslagen torde nödvändiggöra vissa inskränkande bestämmelser med hänsyn till de fiskare, som omfattas av samma lag. Denna föreskriver nämligen obligatorisk försäkring för envar, som mot avlöning användes till arbete för annans räkning utan att i förhållande till honom vara att anse som självständig företagare, så ock för envar, som för vinnande av yrkesutbildning utan avlöning utför dylikt arbete. Från den obligatoriska försäkringen undantages dock bland andra den, som utför arbetet i sitt hem eller å arbetsställe, som av honom bestämmes, arbetsgivares barn och föräldrar

i förhållande till honom, den vars avlöning hos arbetsgivaren överstiger 5,000 kronor, samt minderårig, som icke fyllt 12 år.

De fiskare, som utöva yrket under sådana omständigheter, att de jämlikt nyssnämnda lag äro obligatoriskt försäkrade för skada till följd av olycksfall under fiske, d. v. s. i allmänhet fiskare, som driva yrket för annans räkning, torde vid olycksfall ej böra erhålla ersättning jämväl enligt den särskilda fiskarförsäkringen. Att införa ett allmänt stadgande om att sådana fiskare ej skola hava rätt till inträde i fiskarförsäkringen torde dock ej kunna ske, enär en person den ena dagen ingår i den obligatoriska försäkringen, den andra dagen däremot icke, beroende på hans arbete och hans ställning såsom arbetare eller självständig företagare m. m. Med hänsyn härtill synes böra stadgas, att ersättning på grund av den särskilda fiskarförsäkringen ej utgår, i den mån motsvarande ersättning utgives på grund av lagen den 17 juni 1916. Detta torde dock hava betydelse endast med avseende å ett fåtal fiskare, enär de flesta fiskare arbeta för *egen räkning*, vilket torde gälla, även då de ingå i s. k. båtlag. Försäkringen synes alltså liksom förut böra vara tillgänglig för alla svenska undersåtar, som hava sitt hemvist i riket samt idka fiske såsom yrke eller eljest för sin utkomst.

Vid tillämpningen av nu gällande bestämmelser för fiskarförsäkringen har rätt någon tvekan rörande omfattningen av begreppet »*idka fiske*», särskilt huruvida därunder skulle ingå sälfångst. Av den ovan lämnade redogörelsen för norska och danska fiskarförsäkringen framgår, att den förra gäller för fiskare och fångstmän, som idka fiske eller fångst av djur i havet, under det den danska omfattar bland annat personer, som livnära sig av fiske eller därmed jämförligt arbete. Med ledning härav och då det måste anses synnerligen lämpligt, att den svenska fiskarförsäkringen i förevarande avseende står i ungefärlig överensstämmelse med grannlänternas, synes åt uttrycket »*idka fiske*» böra givas sådan tolkning, att rätt till delaktighet medgives ej blott för personer, som bedriva fiske i vanlig mening, utan även dem, som idka fångst av säl eller andra djur i havet. En dylik tolkning av begreppet »*idka fiske*» — vilken emellertid skulle beröra endast ett fåtal svenska fiskare — läres ock stå i full överensstämmelse med försäkringens ändamål. Någon uttrycklig bestämmelse i ämnet torde emellertid knappast behöva införas i själva lagtexten.

Olycksfall,
som medföra
rätt till
ersättning.

Den obligatoriska försäkringen jämlikt ovanberörda 1916 års lag, vars grunder på sätt ovan angivits, äro avsedda att såvitt möjligt tillämpas i fråga om fiskarförsäkringen, medför rätt till ersättning för skada till följd av *olycksfall i arbete*. Lagens förarbeten giva vid handen, att åt detta uttryck bör givas en tämligen vidsträckt tolkning. Så har till exempel ersättning ansetts böra utgå för skador, som ådragits vid räddning av människoliv (se vidare särskilda utskottets vid 1916 års riksdag utlåtande n:r 1 sid. 16). Från ersättning enligt lagen undantagas emellertid uttryckligen (24 §) olycksfall, som uppsåtligen förorsakats av den skadade, varjämte ersättning, om olycksfallet medfört döden, ej utgår till efterlevande, som uppsåtligen eller av grovt vållande föranlett olycksfallet.

Vidare kan ersättningen skäligen nedsättas (25 §), *dels* då olycksfallet föranletts därav, att den skadade ej ställt sig till efterrättelse gällande anordning eller föreskrift om åtgärder till undvikande av olycksfall och omständigheterna äro sådana, att han därigenom måste anses hava gjort sig skyldig till grov vårdslöshet, eller då olycksfallet föranletts därav att den skadade varit av starka drycker berusad, *dels ock* då den skadade underlatit att ställa sig till efterrättelse an-

ordning eller föreskrift om sjukhus- eller läkarvård, eller där genom försummelse av den skadade underrättelse om olycksfallet ej ofördröjligen lämnats arbetsgivaren. I sistnämnda två fall sker nedsättning dock endast, för så vitt skadan väsentligen förvärrats därigenom, att den skadade i följd av förseelsen kommit att sakna lämplig vård.

Enligt nuvarande bestämmelser för fiskarförsäkringen utgår ersättning för skada till följd av olycksfall, som härflyter från utövningen av fiskeyrket — varunder i allmänhet torde böra anses ingå arbete eller färd på land eller till sjöss, som omedelbart föranledes av yrkesutövningen samt av fångstens behandling och avsättning — eller som uppstå vid försök att rädda människoliv ur sjönöd eller vid användning av fiskebåt utan att fiske därvid bedrivs. Under sistnämnda grupp ingå huvudsakligen olycksfall vid fraktfart med fiskebåt, men även t. ex. olycksfall under lustsegling med fiskebåt.

Nyssberörda bestämmelser rörande de olycksfall, som enligt fiskarförsäkringen medföra rätt till ersättning, torde i varje fall icke vara mindre omfattande än motsvarande bestämmelser i lagen den 17 juni 1916. Någon ändring av ifrågavarande bestämmelser rörande fiskarförsäkringen synes därför ej böra vidtagas.

I fråga om de olycksfall, vilka skola *undantagas från ersättning* enligt fiskarförsäkringen, står den nuvarande föreskriften, att ersättning ej utgår för skada, som den skadade uppsåtligen själv ådragit sig, i full överensstämmelse med 1916 års lag. Stadgandet att skada, som drabbat den försäkrade vid fiske med utländsk båt eller utländskt fartyg, ej ersättes, torde böra bibehållas, då försäkringen tillkommit i den svenska fiskerinäringens intresse, och synes stadgandet böra utsträckas att omfatta *varje* användning av utländsk fiskebåt, alltså även fraktfart med sådan båt. Däremot synes ej vidare böra bibehållas bestämmelsen, att ersättning ej utgår för skada, som uppsåtligen förorsakats av tredje man, där denne icke haft ledning av eller uppsikt över arbetet, vilken bestämmelse hämtats från 1901 års olycksfallslag. Under förarbetena till 1916 års lag anförde ålderdomsförsäkringskommittén i detta ämne bland annat följande (V sid. 145 ff.):

»Enligt 1 § i nu gällande lag skall ersättning icke utgå för skada, som den skadade uppsåtligen eller genom grov värdslöshet själv ådragit sig, eller som uppsåtligen förorsakats av tredje man, där denne icke haft ledning av eller uppsikt över arbetet. Dylika undantag beträffande rätten till ersättning återfinnas såsom naturligt är i alla lagar, som grundats på principen om direkt ersättningsskyldighet för arbetsgivaren, då ju denne svårligen kan förpliktas att utgiva ersättning för skada, som uppkommit antingen direkt genom annans vållande eller därigenom, att arbetaren ådragit sig skadan genom uppenbart förbiseende av givna föreskrifter eller eljest genom synnerlig oaktsamhet, och skadan således ej kan läggas arbetsgivaren till last. Om åter olycksfallslagstiftningen grundas på försäkringsprincipen, förlora dylika undantag praktiskt taget all betydelse för arbetsgivaren. Hans risk täckes nämligen då i huvudsak genom försäkringspremien, som för att motsvara dylika extra ordinära risker icke erfordrar någon nämnvärd höjning.»

Däremot synes en inskränkning böra vidtagas i annat avseende. I enlighet med den anförda bestämmelsen i 24 § av 1916 års lag torde, därest olycksfall medfört döden, ersättning ej böra utgå till efterlevande, som uppsåtligen eller av grovt vållande förorsakat olycksfallet.

Den nya olycksfallsförsäkringslagens bestämmelser (25 §), att ersättningen må skäligen *ned sättas*, då olycksfallet föranletts därav, att den skadade ej ställt sig till efterrättelse gällande anordning eller föreskrift om åtgärder för undvikande av olycksfall och omständigheterna äro sådana, att han därigenom måste anses hava gjort sig skyldig till grov vårdslöshet, eller då olycksfallet föranletts därav, att den skadade varit av starka drycker berusad, hava ej någon motsvarighet i nuvarande bestämmelser för fiskarförsäkringen.

Enligt den till 1908 års riksdag avlätna propositionen rörande fiskarförsäkringen skulle ersättning ej utgå för skada, som fiskaren själv ådragit sig genom »grov vårdslöshet», men denna bestämmelse borttogs under behandlingen i riksdagen till följd av väckt motion, däri det bland annat hette:

»Fiskarens livsfarliga yrke kan icke under alla förhållanden utövas med överlagd och reflekterande försiktighet. Under utövningen av sin näring utsättes alltför ofta fiskaren, med mången gång mindre väl utrustade båtar och under väderleksförhållanden, varom man i allmänhet saknar ingående erfarenhet, för frestelsen, mången gång för nödvändigheten att genom en vågad manöver söka rädda fiskredskap, varpå hans och familjens hela existens beror.

Fiskaren ställes icke sällan i situationer, där han nödgas till lika halsbrytande handlingar för räddande av sin huvudsakligaste egendom, fiskredskapen, eller sitt eget liv, som för bergande av andra människor ur sjönöd. När därför i propositionen förutsattes, att ersättning skall utgå för olycksfall, som föranletts av försök till räddning av andra ur sjönöd, synes det oss, att rättvisa och billig omtanke om fiskaren och hans hårda lott fordrade, att ersättning bör utgå för *alla* olycksfall, som föranletts av yrkets utövning, med undantag endast av sådana, som bevisligen vållats av eget uppsåt.

Det finnes, enligt vår mening, ingen praktisk möjlighet för vare sig allmän åklagare, domare eller riks-försäkringsanstaltens tjänstemän att bedöma och avgöra, om fiskaren i det ena eller andra fallet under yrkesutövningen gjort sig skyldig till en oförsiktig handling eller grov vårdslöshet.»

Med hänsyn till vad sålunda förekommit torde någon bestämmelse om förlust eller nedsättning av rätten till ersättning till följd av grov vårdslöshet ej heller nu böra intagas i förordningen om fiskarförsäkringen.

Att låta nedsättning i rätten till ersättning gälla för de fall, att olycksfall förorsakats av att den skadade varit av starka drycker berusad, torde vara mindre lämpligt med tanke på de förhållanden, under vilka fiskeyrket bedrivs. En utredning, huruvida ett olycksfall kan hava vållats av fiskarens onyktra tillstånd, är ej sällan synnerligen vanskligt särskilt med hänsyn till att fiskaren ofta är ensam ute på fiske.

Bestämmelsen i 25 § av lagen den 17 juni 1916 om nedsättning i rätten till ersättning till följd av försummelse att ofördröjligen underrätta arbetsgivare eller arbetsföreståndare om olycksfallet, torde i allmänhet här ej kunna äga direkt tillämplighet, men synes bestämmelsen böra tillämpas såsom påföljd av försummelse att anmäla olycksfall hos riks-försäkringsanstalten, rörande vilken skyldighet uttryckligt stadgande synes böra intagas i den blivande författningen i ämnet.

Vidare synes skäl tala för att bringa fiskarförsäkringen i överensstämmelse med den allmänna försäkringen med avseende å de fall, då skadan förvärrats därigenom, att den skadade kommit att sakna lämplig vård till följd av sin underlåtenhet att ställa sig till efterrättelse anordning eller föreskrift om sjuk-

hus- eller läkarvård, som givits av riksförsäkringsanstalten eller vederbörande läkare. Såsom redan nämnts må i detta fall enligt 1916 års lag ersättningen skäligen nedsättas.

Beträffande frågan om de ersättningar, som framdeles skola utgå på grund av fiskarförsäkringen, torde riksförsäkringsanstalten till en början få erinra om ersättningarna enligt den allmänna olycksfallsförsäkringen. Bestämmelserna här- om innehållas huvudsakligen i §§ 6 och 7 av 1916 års lag, vilka äro av följande lydelse:

Ersätt-
ningarna.

»6 §.

Har arbetare skadats till följd av olycksfall i arbetet, skall, på grund av försäkringen, till honom i ersättning utgivas:

1) om olycksfallet medfört sjukdom, som förorsakat förlust eller nedsättning av arbetsförmågan under mera än trettiofem dagar efter dagen för olycksfallet, från och med den trettiosjätte dagen och så länge sjukdomen varar:

a) erforderlig läkarvård jämte läkemedel och andra till arbetsförmågans höjande nödiga hjälpmedel, såsom kryckor, enklare konstgjorda lemmar, glasögon o. d.;

b) sjukpenning för varje dag, utgörande vid förlust av arbetsförmågan ett belopp, motsvarande två tredjedelar av den skadades dagliga arbetsförtjänst, och vid nedsättning av arbetsförmågan det lägre belopp, som svarar mot nedsättningen; dock att sjukpenning ej utgår, där ej arbetsförmågan blivit nedsatt med minst en fjärdedel:

2) om olycksfallet, efter upphörande av därav förorsakad sjukdom, vare sig denna varat trettiofem dagar efter olycksfallet eller icke, medfört under längre eller kortare tid bestående förlust eller nedsättning av arbetsförmågan;

livränta under tiden å ett årligt belopp, motsvarande vid förlust av arbetsförmågan två tredjedelar av den skadades årliga arbetsförtjänst, och vid nedsättning av arbetsförmågan det lägre belopp, som svarar mot nedsättningen; dock att livränta ej utgår, där ej arbetsförmågan blivit nedsatt med minst en tiondel. På därom av den skadade gjord ansökan må försäkringsrådet, där synnerliga skäl äro för handen, besluta, att i stället för livränta eller del därav skall till den skadade utgivas ett kapital för en gång, till belopp motsvarande högst livräntans eller livräntedelens kapitalvärde enligt gällande beräkningsgrunder.

Kan vid sjukdom läkarvård ej utan oskäligen omgång eller kostnad anskaffas, må i stället annan lämplig vård beredas den skadade.

7 §.

Har olycksfallet medfört arbetarens död, skall i ersättning utgivas:

a) begravningshjälp med en tiondel av den avlidnes årliga arbetsförtjänst, dock ej med mindre än sextio kronor;

b) livräntor till efterlevande, nämligen:

till änka eller änkling, när äktenskapet slutits före olycksfallet, en livränta från dödsfallet, så länge livräntetagaren lever ogift, å ett årligt belopp, motsvarande en fjärdedel av den avlidnes årliga arbetsförtjänst;

Bihang till riksdagens protokoll 1918. 1 saml. 88 häft. (Nr 97.)

till varje den avlidnes minderåriga barn, evad det fötts inom eller utom äktenskapet, en livränta från dödsfallet, till dess barnet uppnått femton års ålder, å ett årligt belopp, motsvarande en sjättedel av arbetsförtjänsten, samt

till den avlidnes fader eller moder eller, om båda leva, till dem gemensamt, därest de för sitt uppehälle varit av den avlidnes arbete huvudsakligen beroende och annan till livränta berättigad ej finnes, en livränta å ett årligt belopp, motsvarande en fjärdedel av arbetsförtjänsten;

dock att, där livräntor till efterlevande skulle, för år räknat, sammanlagt överstiga två tredjedelar av den avlidnes årliga arbetsförtjänst, de skola, i förhållande till vad på envar livräntetagare belöper, nedsättas till detta belopp, så länge anledningen till dylik nedsättningen fortfar, samt att livränta till änking ej utgår, där han väsentligen åsidossatt den honom gentemot hustrun åliggande försörjningsplikt eller väsentligen åsidossätter sin försörjningsplikt mot makarnas barn. Skall av skäl, som nu sagts, livränta till änking ej utgå, må försäkringsrådet besluta, att livräntan i stället skall utgå till den avlidnes minderåriga barn.

Till änka eller änking, som uppbär livränta och före fyllda sextio år ingår nytt äktenskap, utgives ett kapital för en gång, motsvarande tre fjärdedelar av den avlidnes årliga arbetsförtjänst.»

Enligt § 9 i 1916 års lag skall vidare den årliga arbetsförtjänsten i allmänhet anses utgöra den verkliga arbetsförtjänst, som skadad arbetare av arbetsgivaren åtnjutit under ett år, räknat tillbaka från olycksfallet, dock högst 1,800 kronor och lägst 300 kronor. Den dagliga arbetsförtjänsten skall anses utgöra en trehundra- och sextiofemtedel av den sålunda beräknade årliga arbetsförtjänsten.

Dessutom föreskrives i samma lags 37 §, att arbetsgivaren är skyldig att under de trettiofem första dagarna efter dagen för olycksfallet, så länge sjukdoman varar, utgiva ersättning enligt de i 6 § angående ersättning vid sjukdom angivna grunder, därvid dock sjukpenning utgår med vissa bestämda belopp samt endast under villkor att sjukdomen varat mer än tre dagar efter dagen för olycksfallet.

Vidkommande de nuvarande ersättningarna enligt fiskarförsäkringen, för vilka redogörelse förut lämnats, synes bland de för försäkringen intresserade fiskarne den önskan vara allmän, att ersättningarna förhöjas samt framför allt, att desamma utgå så snart som möjligt efter olycksfallet. Belysande i sistnämnda avseende är, att ehuru rätt till ersättning från tidigare dag än den sextioförsta efter olycksfallet hittills betingat särskild tilläggspremie, har dock försäkring med sådan tilläggspremie varit synnerligen allmän. Sålunda voro av de vid 1916 års slut till ett antal av 2,536 uppgående försäkringarna allenast 48 tagna med rätt till ersättning först från och med sextioförsta dagen efter olycksfallet, 605 voro tagna med rätt till ersättning från och med femtonde dagen efter olycksfallet, 1,158 från och med fjärde dagen samt 725 från och med första dagen efter läkarbehandlingens början.

Fiskarnes förenämnda önskemål synas bliva väl tillgodosedda, om fiskarförsäkringen jämväl i nu förevarande avseende bringas i huvudsaklig överensstämmelse med bestämmelserna i lagen den 17 juni 1916. Enligt denna lag utgår dock, såsom redan nämnts, ersättning vid sjukdom under de trettiofem första dagarna efter olycksfallsdagen icke på grund av försäkringen utan utgives direkt av arbetsgivaren efter vissa särskilda grunder. Denna anordning är avsedd att gälla intill dess särskild lag om sjukförsäkring kan bliva genomförd. Någon an-

ledning att låta sjukersättningen på grund av den *frivilliga* fiskarförsäkringen börja utgå först från och med trettiosjätte dagen efter olycksfallsdagen synes emellertid ej föreligga. Fiskarförsäkringen torde därför lämpligen böra medföra ersättning enligt de grunder, som angivas i ovan åberopade 6 och 7 §§ av 1916 års lag, med den utsträckning, att erforderlig läkarvård jämte läkemedel och andra till arbetsförmågans höjande nödiga hjälpmedel utgår från och med dagen för olycksfallet och sjukpenning från och med dagen därefter, under förutsättning vad angår sjukpenning, att sjukdomen varat mer än tre dagar efter dagen för olycksfallet.

Beträffande ersättningen vid dödsfall torde böra erinras, att enligt nu gällande bestämmelser för fiskarförsäkringen ersättning under vissa förutsättningar kan utgå till den avlidnes minderåriga syskon, vilket däremot ej är fallet enligt den nya olycksfallsförsäkringslagen. Det synes emellertid önskvärt, att fiskarförsäkringen i avseende härå står i överensstämmelse med den allmänna olycksfallsförsäkringen, i synnerhet som en del fiskare, nämligen de som böra anses som *arbetare*, omfattas av sistnämnda försäkring. Ifrågavarande bestämmelse i den nuvarande författningen om fiskarförsäkringen har för övrigt vunnit tillämpning endast i något enstaka fall.

Olycksfallsförsäkringslagens ovan angivna bestämmelser om den årliga arbetsförtjänstens beräkning synes svårligen kunna tillämpas ifråga om fiskarförsäkringen. Det torde nämligen i allmänhet icke låta sig göra att ens tillnärmelsevis riktigt uppskatta en fiskares synnerligen växlande inkomst av fiske, varjämte det i regel saknas möjlighet att kunna kontrollera riktigheten av de uppgifter härom, som kunna lämnas. Den danska lagen om »Forsikring mod Følger av Ulykkestilfælde», vars bestämmelser om årsförtjänstens beräkning i övrigt ungefärligen motsvaras av den svenska lagens, har också i detta avseende infört ett särskilt stadgande för den frivilliga fiskarförsäkringen, i det att ersättningarna skola beräknas efter en antagen för alla lika årlig arbetsförtjänst av 800 kronor.

Med ledning härav föreslår riksförsäkringsanstalten, att ersättning, som utgår på grund av fiskarförsäkringen, skall beräknas efter *antagen bestämd årsinkomst*. Då emellertid den verkliga arbetsförtjänsten för olika fall kan ställa sig betydligt olika, synes fiskaren i detta avseende böra äga rätt att av några på förhand bestämda belopp själv ange det, som han anser närmast motsvara sin verkliga förtjänst. Detta syftemål synes lämpligen kunna vinnas, om fiskaren kunde erhålla försäkring med rätt till ersättning efter en årsinkomst av antingen 1,200 kronor eller 900 kronor eller 600 kronor.

Till grund för beräkning av kostnaden för den ovan föreslagna försäkringen torde lämpligast kunna läggas det inom riksförsäkringsanstalten befintliga materialet rörande fiskarförsäkringen för åren 1909—1914, vilket avser 8,332 för helt år försäkrade fiskare, varav 619 varit försäkrade endast enligt bestämmelserna för den s. k. lagförsäkringen med rätt till ersättning från och med 61:a dagen efter olycksfallet och övriga 7,713 med rätt till ersättning antingen från femtonde dagen efter olycksfallet eller från första eller fjärde dagen av läkarbehandlingen.

Materialet är visserligen icke särdeles stort, men torde i alla fall kunna giva tämligen tillfredsställande ledning för bedömning av de erforderliga premiernas storlek.

Fremier och
statsbidrag.

Under ovannämnda 6 år hava kapitalvärdena av de enligt nuvarande bestämmelser för fiskarförsäkringen utanordnade ersättningarna uppgått till i nedanstående översikt angivna belopp. För de olika slagen av ersättningar har även angivits motsvarande nettoårspremie, vilken erhållits genom division av ersättningsbeloppen med antalet för helt år försäkrade fiskare, 8,332.

	Ersättningar och kapital- värden.	Motsvarande årspremie.
	Kronor.	Kronor.
Utanordnad sjukhjälp från och med 61:sta dagen	4,716	0.57
Kapitalvärden av invalidlivräntor	21,248	2.55
Begravningshjälp	960	0.12
Understöd till föräldrar	1,200	0.14
Kapitalvärden av livräntor till änkor och barn	37,508	4.50
Summa	65,632	7.88

Dessutom har som understöd till syskon utanordnats 200 kronor. Då dylikt understöd enligt föreliggande förslag ej skulle komma att utgå, har nämnda belopp ej medtagits i ovanstående översikt. Den mot nuvarande lagförsäkringen svarande nettoårspremierna utgör sålunda

7.88 kronor.

Såsom sjukhjälp under karenstiden har utanordnats ett belopp av 10,405 kronor, av vilken summa en del utgått från 15:de dagen efter olycksfallet och en del från 4:de eller 1:sta dagen av läkarbehandlingen. Med hänsyn tagen till det sätt, varpå antalet sjukdagar för olycksfallsskadade arbetare fördelar sig enligt riksförsäkringsanstaltens 5-årsstatistik för åren 1908—1912 samt till den tid, som i genomsnitt förflutit från tiden för olycksfallet till läkarbehandlings början, har på grund av det föreliggande materialet som nettoårspremie för försäkring under karenstiden, 60 dagar, med rätt till sjukhjälp av 1 krona per dag erhållits

2.15 kronor.

Sedan de mot nuvarande ersättningar svarande nettopremierna sålunda erhållits, hava nya premier beräknats genom att multiplicera de sålunda erhållna med förhållandet mellan de föreslagna nya och de gamla ersättningsbeloppen. Ifrågavarande beräkningar framgå ur nedanstående tabell, varest sjukersättningar och livräntor beräknats under antagande av en årsinkomst av 1,200 kronor.

	Ersättningsbelopp i kronor enligt		Reduktionsfaktor.	Gammal premie.	Ny premie.
	nuvarande bestämmelser.	föreslagna bestämmelser.			
Sjukpenning och (enligt nya lagen) läkarvård	1: —	3: 19 (max.)	3.19	2 72	8 68
Invalidlivräntor	300: — (max.)	800: — (max.)	2.67	2 55	6 81
Begravningshjälp	60: —	120: —	2.00	— 12	— 24
Livräntor till föräldrar	400: — (en gång)	300: — (ss. livränta)	7.50	— 14	1 05
Livräntor till änkor och barn	300: — (max.)	800: — (max.)	2.67	4 50	12 02
Summa					28 80

Rörande de i tabellen angivna siffrorna torde följande böra anmärkas. Den i tabellen angivna nettopremien för sjukpenning enligt den nuvarande försäkringen har erhållits genom sammanslagning av sjukpremierna för lagförsäkringen 0.57 kronor och för karensförsäkringen 2.15 kronor. Läkarvärdena har, i överensstämmelse med av ålderdomsförsäkringskommittén gjorda antaganden, beräknats komma att kosta högst 1 krona per dag under sjuktiden, vilket belopp tillsammans med den mot en inkomst av 1,200 kronor svarande högsta sjukpenningen uppgår till 3.19 kronor.

De under »reduktionsfaktor» införda talen angiva förhållandet mellan de föreslagna nya och de gamla ersättningsbeloppen.

Ersättningen till föräldrar, vilken enligt nuvarande bestämmelser utgår med 400 kronor en gång för alla, skulle enligt förslaget utgå i form av livränta. För beräkning av reduktionsfaktorn i detta fall har i brist på tillräckligt försäkringsstatistiskt material kapitalvärdet av en till föräldrar utgående livränta antagits utgöra 10 gånger livräntans belopp, vilket antagande, i händelse en av föräldrarna lever, svarar mot en ålder av omkring 65 år. Antagandet ifråga ger en reduktionsfaktor = $3,000 : 400 = 7.50$.

Då enligt ifrågavarande förslag den årliga arbetsförtjänsten efter försäkringsökandens val skall bestämmas till antingen 1,200, 900 eller 600 kronor har i följande tabell sammanställts de beräknade nettopremierna och ersättningsbeloppen för ifrågavarande olika fall.

	Klass I.	Klass II.	Klass III.
Årlig arbetsförtjänst	1.200 —	900 —	600 —
Nettoårspremie	28 80	22 28	15 76
Ersättningar till den skadade:			
Sjukpenning, max.	2 19	1 64	1 10
Läkarvård (beräknat belopp)	1 —	1 —	1 —
Livränta, max.	800 —	600 —	400 —
Ersättning till efterlevande:			
Begravningshjälp	120 —	90 —	60 —
Livränta till änka	300 —	225 —	150 —
Livränta till varje barn	200 —	150 —	100 —
Livränta till föräldrar (alternativt)	300 —	225 —	150 —

Nettoårspremierna skulle alltså uppgå till 28 kronor 80 öre vid en antagen årlig arbetsförtjänst av 1,200 kronor, 22 kronor 28 öre vid en antagen årlig arbetsförtjänst av 900 kronor och 15 kronor 76 öre vid en antagen årlig arbetsförtjänst av 600 kronor, allt utan hänsyn tagen till det statsbidrag, som kan komma att utgå.

Beträffande frågan om bestridande av kostnaderna för försäkringen torde få erinras att, enligt de grunder, som i detta avseende gälla för den nuvarande fiskarförsäkringen, den försäkrade erlägger en i författningen fixerad avgift av 5 kronor 50 öre och staten betalar det belopp, som eventuellt ytterligare erfordras för täckande av den risk, som försäkringen avser, bortsett från förvaltningskostnaderna. Härvid har den försäkrades avgift beräknats motsvara ungefärligen hälften av kostnaderna, fränsett förvaltningskostnaderna, och statens bidrag den andra hälften.

I sin förenämnda skrivelse av år 1905 yttrade riksförsäkringsanstalten härom bland annat följande.

För att den frivilliga försäkringen skulle vinna allmännare anslutning erfordrades, att staten lämnade bidrag till kostnaderna. Staten hade förut ansett sig böra bispringa fiskarne i form av bidrag till föreningar för försäkring av fiskebåtar och lån till inköp av fiskredskap. Dessa bidrag hade betingats av fiskarnes svaga ekonomiska ställning och deras yrkessvårigheter ävensom fiskerinäringens betydelse för vårt land. Lika viktigt vore emellertid att säkerställa fiskarna i ekonomiskt avseende vid olycksfall. Storleken av det ifrågasatta statsbidraget borde ställas i förhållande till fiskarbefolkningens förmåga att bära ytterligare utgifter. Förut vore den nämligen betungad av utgifter för inköp av nät, redskap, m. m. samt kunde ej bära någon större belastning. Försäkringsavgiften borde därför lämpligen sättas till ungefär hälften av den faktiska kostnaden för försäkringen, fränsett förvaltningskostnaderna, vilka borde bestridas av staten. Det läte sig icke göra att på förhand med någon större säkerhet beräkna försäkringsavgiften, enär tillräckligt statistiskt material därtill saknades. Saken

kunde under sådana förhållanden ordnas sålunda, att staten betalade ett visst fixt belopp för varje försäkrad och de försäkrade stode risken i övrigt. Ett dylikt förfarande skulle emellertid medföra avsevärda olägenheter samt kunde tänkas minska fiskarnes intresse för försäkringen. Ville man icke förfela ändamålet med denna, torde man därför böra ordna försäkringen så, att fiskaren finge betala det fixa beloppet, under det staten iklädde sig den eventuellt återstående kostnaden.

Vid ärendets behandling inom riksdagen framhölls av vederbörande utskott i detta sammanhang följande: »De skäl, som utskottet här ovan anfört såsom stöd för den meningen, att en särskild försäkring för fiskare bör åvägubringas, äro av beskaffenhet att i viss mån jämväl motivera statens övertagande av en väsentlig del av de med en sådan anordning förenade kostnader. Utskottet har icke lämnat ur sikte, att man härmed är inne på en grundsats, som är främmande för den nu gällande lagstiftningen om ersättning för skada till följd av olycksfall. Det har emellertid vid denna frågas bedömning varit av avgörande betydelse för utskottet, att fiskaren, vilkens sociala och ekonomiska villkor äro *arbetarens*, under det att han mestadels faktiskt är självständig yrkesutövare, på grund härav befinner sig i en säregen ställning, som i förevarande avseende påkallar ett undantag från eljest gällande regler».

För att den föreslagna nya försäkringen skall kunna vinna allmänare anslutning, synes det nödvändigt att staten lämnar bidrag till densamma. Anledning synes härvid ej föreligga att fråga de grunder, efter vilka statsbidrag till fiskarförsäkringen hittills beräknats. Av den numera tillgängliga statistiska erfarenheten, varur nedan ett utdrag lämnas, vill emellertid synas, som om till följd av det statistiska materialets otillräcklighet de försäkrades fixa avgift tidigare blivit bestämd till högre belopp än erfarenheten sedermera visat erforderligt.

Storleken av premieinkomster och statsbidrag under åren 1909—1915 framgår av följande tabell.

Å r.	De försäkrades premier (lagförsäkring).		Statens bidrag.	
1909.....	Kr. 5,439	50	Kr. 5,128	21
1910.....	» 6,426	67	» —	—
1911.....	» 7,738	50	» 1,277	10
1912.....	» 7,623	—	» 6,072	94
1913.....	» 8,228	—	» 6,350	03
1914.....	» 10,059	50	» 5,293	29
1915.....	» 11,214	50	» —	—
Summa	56,729	67	24,121	57

Statens bidrag till försäkringen har alltså väsentligt understigit de av försäkringstagarna själva erlagda premierna.

Statsbidraget torde såsom hittills böra uppföras som förslagsanslag å ordinarie stat.

Försäkringen synes fortfarande böra handhavas av riksförsäkringsanstalten. Det torde i detta sammanhang få erinras om att jämlikt stadgande i 35 § av nya olycksfallsförsäkringslagen riksförsäkringsanstalten må meddela olycksfallsförsäkring för fiskare enligt vad därom särskilt är stadgat.

Anordnandet
av
försäkringen.

Beträffande den tid, för vilken försäkring skall kunna meddelas, synes såsom allmän regel böra uppställas, att försäkring, liksom hittills varit fallet, meddelas för ett år i sänder. Emellertid förekommer ej sällan, att fiskare endast en del av året arbeta i fiskeyrket samt under återstoden av året hava annan sysselsättning. Sålunda är detta ej ovanligt å västkusten, varest många fiskare under en del av året arbeta för annans räkning som besättningskarlar eller dylikt. I sådana fall torde det vara förenligt med billighet att medgiva försäkring för kortare tid än ett år samt låta dylika försäkringstagare åtnjuta motsvarande nedsättning i premien. Införande av ett allmänt medgivande om försäkring för tid understigande ett år, kunde emellertid lätteligen leda till missbruk av denna försäkringsform, så att fiskare regelbundet försäkrade sig endast för den del av året, då det farligaste arbetet bedreves, under det premierna beräknades som genomsnittspremier för hela årets fiskearbete. Det synes därför lämpligast, att riksförsäkringsanstalten bemyndigas efter prövning medgiva sådan försäkring för kortare tid i de fall, då det styrkes eller göres sannolikt, att fiske endast bedreves den del av året, som försäkringen skulle avse. Försäkring för kortare tid än *ett halft år* torde dock av praktiska skäl böra vara utesluten. I de fall den nu föreslagna försäkringsformen tillämpas, bör den årliga försäkringsavgiften nedsättas till det lägre belopp, som svarar mot den kortare tid försäkringen avser.

I fråga om fiskares försäkring för olycksfall *utom arbetet* lära nuvarande bestämmelser lämpligen kunna bibehållas, jämlikt vilka försäkrade fiskare äga, med de inskränkningar beträffande vissa olycksfall och på de villkor i övrigt, som av riksförsäkringsanstalten bestämmas, erhålla sådan försäkring enligt samma grunder, som gälla för försäkringen för olycksfall i fiskeyrket m. m.

För underlättande av riksförsäkringsanstaltens bestyr med ersättningsarnas utanordnande synes vara lämpligt införa föreskrift om att ersättningsbelopp, som skall utbetalas och ej slutar å helt tiotal öre, avrundas till närmast högre, å helt tiotal öre slutande belopp. Liknande bestämmelse finnes införd i 6 § av lagen den 30 juni 1913 om allmän pensionsförsäkring, sådan densamma lyder, enligt lag den 11 september 1914.

Såsom i annat sammanhang här ovan påvisats, böra förvaltningskostnaderna för försäkringen fortfarande bestridas av statsmedel. Det torde få erinras, att 1908 års riksdag på framställning av Kungl. Maj:t till gäldande av kostnaderna för den utvidgning av riksförsäkringsanstaltens verksamhet, som bleve en följd av fiskarförsäkringen från och med år 1909 anvisade ett förslagsanslag av 7,100 kronor, därav förslagsvis 2,500 kronor till ortsombud, vilket anslag sedermera ingått i det till bestridande av riksförsäkringsanstaltens allmänna förvaltningskostnader å extra stat anvisade förslagsanslaget. Någon ökning i det sålunda anvisade anslaget till de årliga förvaltningskostnaderna torde, såvitt nu kan förutses, ej bliva erforderlig. Däremot torde erfordras ett belopp av 1,500 å 2,000 kronor till organisationsarbete för den nya försäkringen, tryckning av broschyrer

och formulär, resor och föredrag m. m. Berörda kostnader, såväl de årliga som organisationskostnaderna, torde böra ingå i riksförsäkringsanstaltens allmänna förvaltningskostnader. Någon höjning av det för upprätthållande av riksförsäkringsanstaltens verksamhet under sjätte huvudtiteln å extra stat anvisade anslaget torde ej vara erforderlig, då detsamma är av förslagsanslags natur.

Bland bestämmelserna för fiskarförsäkringen torde vidare såsom redan förut framhållits, böra införas stadgande, varigenom förebygges, att olycksfall, som medföra ersättning enligt 1916 års olycksfallslag, jämväl föranleda motsvarande ersättning enligt fiskarförsäkringen. Dessutom torde böra stadgas, att ersättning ej utgår på grund av fiskarförsäkringen, i den mån motsvarande ersättning utgives enligt nådiga förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, eller den författning, som framdeles kan komma att ersätta den sistnämnda.

Såsom förut framhållits, bör en bestämmelse om skyldighet att anmäla olycksfall till riksförsäkringsanstalten lämpligen införas i den blivande författningen rörande fiskarförsäkringen.

I avseende å fiskarförsäkringen torde i övrigt böra i tillämpliga delar gälla stadgandena i olycksfallsförsäkringslagen. Det torde härvid särskilt böra påpekas, att jämväl stadgandena om överklagande av riksförsäkringsanstaltens beslut hos försäkringsrådet böra tillämpas i avseende å samma försäkring. Måhända skulle det vara önskligt, att försäkringsrådet vid behandlingen av hithörande ärenden med sig adjungerade eller eljest tillkallade på området sakkunniga personer.

I vissa avseenden torde det emellertid ej vara erforderligt eller lämpligt att 1916 års lag tillämpas beträffande fiskarförsäkringen. Sålunda synes det ej vara erforderligt, att bestämmelser om tid och sätt för premiernas erläggande samt rörande förvaltningen av den fond, till vilken försäkringsavgifter och statsbidrag skola ingå, meddelas av Eders Kungl. Maj:t och riksdagen. Bestämmelserna i det förra avseendet synas kunna utfärdas av riksförsäkringsanstalten. I fråga om fondens förvaltning torde nödiga bestämmelser böra meddelas av Eders Kungl. Maj:t, därvid lämpligen kunde följas de grunder, som angivas i nådiga kungörelsen den 29 juni 1917 angående förvaltningen av den i 19 § av lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete omfördälda fond. Riksförsäkringsanstalten vill i detta sammanhang erinra om att den nuvarande fiskarförsäkringens tillgångar uppgått till jämförelsevis ringa belopp. Sålunda utgjorde desamma vid 1916 års slut endast 89,641 kronor 97 öre. Jämväl den blivande fiskarförsäkringsfonden torde komma att bliva av jämförelsevis ringa omfattning.

De närmare föreskrifter, som eljest finnas erforderliga för fiskarförsäkringen, skola enligt nuvarande stadganden, på sätt instruktionen för riksförsäkringsanstalten föreskriver, utfärdas av riksförsäkringsanstalten och styrelsen för postsparbanken. Det synes emellertid riktigare och jämväl av praktiska skäl lämpligare att vidtaga den ändring, att riksförsäkringsanstalten ensam bemyndigas utfärda bestämmelser i frågor av nu angiven beskaffenhet, som ej röra postsparbankens bestyr med försäkringen.

Beträffande tiden för den nya författningens ikraftträdande synes det lämpligt, att densamma träder i tillämpning så snart ske kan; och vill riksförsäkringsanstalten för sin del föreslå tidpunkten härför till den 1 juli 1918.

Med åberopande av vad sålunda anförts, får riks försäkringsanstalten i underdånighet avgiva följande förslag till bestämmelser angående en särskild för fiskare avsedd försäkring för skada till följd av olycksfall.

§ 1.

Envar svensk undersäte, som har sitt hemvist i Sverige och idkar fiske såsom yrke eller eljest för sin utkomst, äger att genom försäkring i riks försäkringsanstalten bereda sig ersättning enligt de i 6 och 7 §§ av lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete stadgade grunder med den utsträckning, att erforderlig läkarvård jämte läkemedel och andra till arbetsförmågans höjande nödiga hjälpmedel utgår från och med dagen för olycksfallet samt sjukpenning från och med dagen därefter under förutsättning, vad angår sjukpenning, att sjukdomen varat under mer än tre dagar efter dagen för olycksfallet.

§ 2.

Den årliga arbetsförtjänst, som omförmäles i 6 och 7 §§ av lagen om försäkring för olycksfall i arbete, skall i fråga om denna särskilda försäkring efter försäkringssökandens val bestämmas till antingen 1,200, 900 eller 600 kronor.

§ 3.

Ersättning i anledning av denna försäkring utgår för skada till följd av olycksfall, som härflyter från utövningen av fiskeyrket eller som uppstår vid försök att rädda människoliv ur sjönöd eller vid användning av fiskebåt, utan att fiske därvid bedrives. Ersättning utgår dock ej för skada, som drabbat den försäkrade vid användning av utländsk båt eller utländskt fartyg.

§ 4.

Försäkring meddelas i allmänhet för en tid av ett år och den årliga försäkringsavgiften utgör

14 kronor 50 öre,	om den årliga arbetsförtjänsten är bestämd till 1,200 kronor,
11 » 25 » » » » » » » » » » 900 » ,	
8 » — » » » » » » » » » » 600 » .	

Efter riks försäkringsanstaltens prövning för varje särskilt fall kan försäkring för den, som endast under viss del av året bedriver fiskeyrket, medgivas jämväl för kortare tid än ett år, dock för minst ett halvt år. Vid sådan försäkring utgår avgiften med det lägre belopp, som svarar mot den kortare tid försäkringen avser.

§ 5.

Skulle de enligt § 4 från de försäkrade utgående avgifter befinnas otillräckliga för bestridande av de ersättningar, som i anledning av denna försäkring komma att utgivas, fylles bristen av statsmedel; och utbetalas, sedan försäkringens årsräkenskaper avslutats samt försäkringens skulder därvid beräknats, till förvaltningen av försäkringens medel efter rekvisition det statsbidrag, som erfordras till skuldernas täckande.

§ 6.

Fiskare, som på sätt förut nämnts, genom försäkring i riksförsäkringsanstalten berett sig ersättning enligt ovan stadgade grunder för skada till följd av olycksfall i arbete, må ock, med de inskränkningar beträffande vissa olycksfall och på de villkor i övrigt, som av riksförsäkringsanstalten bestämmas, i anstalten erhålla försäkring enligt samma grunder jämväl för skada till följd av olycksfall utom arbetet.

§ 7.

Ersättningsbelopp, som skall utbetalas enligt denna försäkring och ej slutar å helt tiotal öre, avrundas till närmast högre, å helt tiotal öre slutande belopp.

§ 8.

Beträffande tid och sätt för erläggande av avgifter för försäkringen bestämmas av riksförsäkringsanstalten.

Försäkringsavgifter och statsbidrag skola ingå till en fond, som förvaltas enligt grunder, som bestämmas av Konungen.

De förvaltningskostnader, som föranledas av denna försäkring, bestridas av statsmedel.

§ 9.

Varder fiskare skadad till följd av olycksfall, som medfört eller skäligen kan antagas medföra påföljd, som föranleder ersättning enligt denna försäkring, skall anmälan om olycksfallet ofördröjligen göras hos riksförsäkringsanstalten.

§ 10.

Ersättning enligt denna försäkring utgår ej i den mån motsvarande ersättning utgives till den skadade enligt lagen om försäkring för olycksfall i arbete eller förordningen om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring.

§ 11.

I övrigt gälla i avseende å denna försäkring i tillämpliga delar bestämmelserna i lagen om försäkring för olycksfall i arbete med undantag av stadgandet i 25 § första stycket av samma lag.

§ 12.

De närmare föreskrifter, som utöver vad ovan stadgats, må erfordras med avseende å denna försäkring, utfärdas av riksförsäkringsanstalten och styrelsen för postsparbanken eller ensamt av riksförsäkringsanstalten i den ordning, som stadgas i nädlig instruktion för riksförsäkringsanstalten.

Vad sålunda är föreskrivet skall lända till efterrättelse från och med den 1 juli 1918.

Under förutsättning av bifall till vad sålunda föreslagits hemställer riksförsäkringsanstalten, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till bestridande av statens bidrag till en särskild för fiskare avsedd försäkring för skada till följd av olycksfall under sjätte huvudtiteln å ordinarie stat anvisa ett förslagsanslag å 34,000 kronor. Stockholm den 20 september 1917.

Underdånigst

J. MAY.

IVAR TENGSTRAND.

ALBERT EISEN.
Föredragande.

DAVID ÖSTRAND.
